

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

TREČIADIENIS – WEDNESDAY, LAPKRIČIO – NOVEMBER 10, 2010 • Vol. CI Nr. 216

Kaina 75 c.

Lietuvos prezidentei įteiktas įtakingo JAV žurnalo apdovanojimas

New York, lapkričio 9 d. (ELTA) – Pirmadienio vakarą New York mieste Lietuvos prezidentei Daliai Grybauskaitei įteiktas JAV žurnalo „Glamour“ pasaulio moterų vadovių rinkimų „Metų moteris-2010“ apdovanojimas. Įtakingo JAV žurnalo „Metų moters“ apdovanojimai kartu su Lietuvos vadove įteikti Liberijos prezidentei Ellen Johnson Sirleaf, Slovakijos ministrei pirmininkei Ivetai Radičová ir Trinidado ir Tobago premjerei Kamalai Persad-Bissessar.

Tarp 19-os apdovanojimui pristatytų pasaulio valstybių ir vyriausybių vadovių buvo ir Vokietijos kanclerė Angela Merkel, Suomijos prezidentė Tarja Halonen, Argentinos prezidentė Cristina Fernandez de Kirchner, taip pat – Brazilijos, Šveicarijos, Kirgizijos, Kosta Rikos bei kitų šalių ir vyriausybių vadovės.

„Per du dešimtmečius pasaulio moterų vadovių skaičius išaugo nuo aštuonių iki devyniolikos, moterys

aukščiausio lygio politikoje – jau ne mados reikalas, o tikro gyvenimo kasdienybė. Vis daugiau moterų sėkmingai dalyvauja ir laimi rinkimus savo šalyse, nes nebijo sunkumų, priima atsakomybę ir į politiką žiūri kaip į priemonę pagerinti savo šalių žmonių gyvenimus“, – sakė Lietuvos vadovė.

Prezidentei D. Grybauskaitei ir kitoms apdovanotosioms pasaulio vadovėms asmeniškų sveikinimus perdavė JAV prezidentas Barack Obama, apdovanojimus įteikė JAV ambasadorė Jungtinėse Tautose Susan Rice.

Pirmadienį Lietuvos prezidentė Columbia University skaitė paskaitą apie pasaulio ekonomikos gaivinimo priemones ir Lietuvos patirtį kovojant su ekonominės krizės pasekmėmis.

„Pasaulinė krizė turi susilaukti ir pasaulinio atsako, todėl pasaulio valstybės, tarptautinės organizacijos privalo imtis bendrų priemonių, kad įveiktų ekonomikos iššūkius, teigė Lietuvos Respublikos vadovė.

Prezidentei D. Grybauskaitei ir kitoms apdovanotosioms pasaulio vadovėms sveikinimus perdavė JAV prezidentas B. Obama.

President.lt nuotr.

Ministras susitiko su JAV senatoriumi ir Kanados gynybos ministru

Halifax, lapkričio 9 d. (URM info) – Lietuvos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis lapkričio 6 d. Halifax saugumo forume susitiko su Kanados gynybos ministru Peter McKay ir JAV senatoriumi John McCain, forume vykusiose diskusijose pristatė Lietuvos požiūrį į pastarųjų kelerių metų NATO plėtros rezultatus.

Senatorius J. McCain pakviestas 2011 m. apsilankyti Lietuvoje ir daly-

vauti viename iš renginių, skirtų paminėti 1991 m. įvykius. Senatorius tvirtino nuolat atidžiai stebįs politinę ir saugumo padėtį Lietuvoje ir visame regione bei pabrėžė paramą demokratijos plėtrai ES ir NATO rytinėje kaimynystėje.

Lietuvos užsienio reikalų ministras ir Kanados gynybos ministras aptarė artėjančio NATO šalių narių vadovų susitikimo Lisabonoje darbo-

tvarkę, bendradarbiavimą su Ukraina ir bendros veiklos Afganistane galimybes. Atskiroje diskusijoje apie NATO plėtros pastarąjį dešimtmetį patirtį A. Ažubalis atkreipė dėmesį į nedalomo saugumo poreikį transatlantinėje erdvėje, būtinybę pritaikyti NATO prie naujų aplinkybių, stiprinti organizacijos gebėjimą skleisti saugumą ir stabilumą kaimyninėse šalyse bei partnerysčių svarbą.

JAV Vokietijos Marshall fondo kartu su Kanados vyriausybe rengiamas forumas yra didžiausia tokio pobūdžio tarptautinė konferencija Kanadoje. Pagrindinis jos tikslas – aptarti svarbiausius pasaulinius saugumo iššūkius. Ši tarptautinė konferencija kasmet pritraukia įžymiausius saugumo politikos strategus, gynybos ir kariuomenės atstovus iš Šiaurės Amerikos, Europos ir Azijos.

Pristatytas Lietuvoje kuriamas energetinio saugumo centras

Vilnius, lapkričio 9 d. (URM info) – Briuselyje lapkričio 5 d. Lietuvos, Rumunijos, Lenkijos, Bulgarijos ir JAV iniciatyva buvo surengtas NATO seminaras energetinio saugumo tema, kuriame Lietuvos užsienio reikalų ministerijos Ekonominio saugumo politikos departamento direktorius Audrius Brūzga pristatė Lietuvoje kuriamą Energetinio saugumo centrą.

A. Brūzga pakvietė kitų šalių specialistus bendradarbiauti energetinio saugumo srityje ir teigė, kad Energetinio saugumo centras sieks NATO kompetencijos centro statuso ir bus reikšmingas Lietuvos įnašas į NATO veiklą. Šio seminaro dalyviai buvo ne tik NATO šalių narių, bet ir valstybių partnerių, tokių kaip Gruzija ir Azerbaidžanas, kurios taip pat yra susirūpinusios energetiniu saugumu ir siekia bendradarbiauti su NATO užtikrinant kritinės energetikos infrastruktūros apsaugą. Į seminarą buvo pakviesti didelių energetikos bendrovių „Eurogaz“, „Shell“, „British Petroleum“ atstovai.

Susitikimas Lietuvos ambasadoje

Lietuvos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis (viduryje) paskatino išlaikyti ambasadų vaidmenį tokiuose susitikimuose ir padėjo JAV ir Europos šalių nevyriausybiniams institucijoms, sutikusioms dalyvauti šioje diskusijoje.

URM nuotr.

Washington, DC, lapkričio 9 d. (LR ambasados Washington, DC info) – Lietuvos ambasadoje Washington, DC lapkričio 5 d. surengtas Baltijos, Šiaurės valstybių ir JAV užsienio reikalų ministerijų politikos direktorių susitikimas su svarbiausiu Washington strateginių centrų – Atlanto tarybos, Strateginių ir tarptautinio studijų centro, J. Hopkins Tarptautinių

studijų mokyklos (SAIS) – atstovais.

Pasitarimų metu aptarti regioninio ir tarptautinio saugumo klausimai, santykiai su Kinija, iššūkiai kibernetiniam saugumui. Šis susitikimas surengtas kaip dalis Sustiprintos partnerystės Šiaurės Europoje (E-PINE) iniciatyvos, kuria siekiama stiprinti JAV strateginį bendradarbiavimą su Baltijos ir Šiaurės šalimis.

Šiame numeryje:

•Skautybės kelias. Čikagos lietuvių skautų rekordinė iškyla kanojomis (p. 2)

•Lietuvos lenkas stojo ginti Lietuvos prieš Lenkiją (p. 3, 9)

•R. Kriaučiūno skiltis (p. 3)

•Dvi Lietuvos bajoraitės: Amerikos (ir Rusijos caro) pirtyje (p. 4, 8)

•ASS įkurtuvių paminėjimo iškilminga sueiga (p. 5)

•„Ambersail“ dienoraštis (32) (p. 9)

•Per Lietuvą keliauja fotoparoda... (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2.49 LT

1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-09-10

PERIODICALS

Redakcijos žodis

Vieną dieną – lapkričio 8 d. – New York mieste viešėjusi LR prezidentė Dalia Grybauskaitė dalyvavo žurnalo „Glamour“ Metų moters apdovanojimų iškilmėse, kur jai buvo įteiktas Metų moters–2010 apdovanojimas pasaulio vadovių grupėje, o Columbia University skaitė pasakaitą apie pasaulio ekonomikos gaivinimo priemones. Sužibėjus užsienyje D. Grybauskaitės namuose laukia kur kas sunkesnės užduotys – viena iš tokių praejusią savaitę LR Seimo priimtos naujos įstatymo dėl dvigubos pilietybės pataisos, gerokai išplečiančios dabar Konstitucijos įteisintas dvigubos pilietybės ribas. Nors dar šiais metais liepos mėn. susitikusi su PLB atstovais D. Grybauskaitė sakėsi, jog ji yra atvira dvigubai pilietybei tiems žmonėms, kurie turi lietuviškas šaknis, šią dieną, skelbia jos spaudos tarnyba, Grybauskaitė yra linkusi šį klausimą spręsti referendumo keliu.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mąžindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiamo. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdiena, paskelbta) \$250.00

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klasė: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė – Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry
8830 Magnolia Court
Orland Park, IL 60462

El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Čikagos lietuvių skautų rekordinė iškyla kanojomis

Š. m. liepos 10 d. Čikagos vyresni skautai (skautai vyčiai, gintarės, vyresnės skautės ir jūrų budžiai) susirinko Willow Springs priemiestyje s. fil. Ričardo Chiapetta organizuotai iškylai kanojomis Des Plaines upe. Iškyloje dalyvavo: vyresnės skautės Renė Andriušytė, Julija Vallee ir Rasa Milo; gintarė Aida Žygaitė; jūrų budys, skautas vytis Edis Brooks ir skautai vyčiai Andrius Tamulis, Viktoras Jučas, Justinas Andriušis, Dainius Dumbrys, Rytis Dumbrys ir Ričardas Chiapetta.

Ar mes jau ten?

Skautai susirinko maždaug 9 val. r. Willow Springs miestelio Columbia Woods miške. Buvo karšta ir saulėta diena. Susitikome su „Will-U-Canoe“ kanojų bendrovės atstovu, kuris papasakojo apie mums numatytą kelionę. Pasakė, kad plauksime maždaug 13.5 mylių, praplauksime 5 tiltus, iškyla turėtų užtrukti apie 5 ar 6 valandas, o pasibaigs ji Isle de Cache saloje Romeoville miestelyje. Sakė, kad prieš pačią pabaigą pamatysime mažą iškabą, pranešančią, kad jau esame prie kelionės galo. Kartais gyvenime ne viskas vyksta pagal planą.

Iš pradžių plaukėme lengvai – upė buvo rami. Skautai išsitempė kramais nuo saulės, valgė paruoštus sumuštinus, gėrė iš *baklagių*, net pasiklausė muzikos per radijo imtuvą, pasinaudoję Viktorui priklausančia baterija. Pasidžiaugėme gamta – matėme nemažai garnių. Praplaukėme pirmąjį tiltą (Route 83). Prie antrojo upė pasidarė labai siaura ir negili. Brolio Edžio ir Ryčio kanoja užkliuvo ant akmens, broliai herojiškai iššoko iš kanojos ir patraukė ją nuo akmens. Iškyla tęsėsi toliau!

Po kiek laiko pakilo vėjas, jam pučiant į mūsų veidus, pasidarė sunkiau plaukti. Praplaukėme trečiąjį

tiltą... ketvirtąjį tiltą (nors jie labai arti vienas kito, ar čia būtų du tiltai ar vienas?). Nustebome pamatę erelį tupiant ant nudžiūvusio medžio šakos. Praplaukėme penktąjį tiltą, bet jokios iškabos nematėme. Pažiūrėjome į laikrodį, nustebome, kad praėjo tik trys su puse valandos. Žinojome, kad dar užtruks kiek laiko, kol užbaigsime šią iškylą.

Už pusvalandžio priplaukėme prie dar vieno tilto. Į vandenį buvo įkrintęs medis, jis užkirto kelią prie pat tilto tunelio. Pirmieji prie vietos

priplaukė sesė Rasa ir brolis Dainius. Jie nutarė atsargiai bandyti perplaukti kliūtį. Užkliuvo. Brolis Dainius nesaugiai atsistojo kanojoje (tsk, tsk, tsk) ir bandė pastumti kanoją atbulai. Nepavyko. Rasa jį apibarė, po kiek laiko ir nemažai šaukimo jų kanoja nusileido nuo medžio. (Rasa ir Dainius yra jaunavedžiai nuo š. m.

rugsėjo mėnesio 18 d. – sėkmės jiems!) Kiti kanojininkai broliai Andrius ir Ričardas bandė greitai perplaukti kliūtį. Ir jiems nepavyko. Po daug pastangų vis dėlto ir jie praplaukė tiltą. Kitos trys kanojos kliūtį nugalėjo įvairiai. Plaukėme toliau.

Pamatėme senelį stovintį ant kranto – žuvavo su anūke. Jo paklausėme, ar mes jau esame Isle de Cache. Jis atsakė, kad dar ne, bet reikia tik truputį toliau plaukti. Plaukėme toliau. Matyt, arba senelis nesuprato mūsų klausimo, arba jis mus apgavo...

Upė pasidarė visai greitai ir negili. Akmenys daužė kanojų dugną. Graži gamta po truputį dinga, pakrantėse pradėjome matyti nemažai fabrikų. Didelės žuvys pradėjo šokinėti iš vandens. Praplaukėme dar vieną tiltą. Kai pasižiūrėjome į laiką, nustebome, kad nuo kelionės jau praėjo šešios valandos. Brolis Ričardas nutarė, kad čia nebesaugu plaukti ir kad mes kažkaip nepastebėjome iškylų pabaigą skelbiančio punkto. Priplaukėme prie kranto ir paskambinome kanojų bendrovės atstovui. Kai jam paaiškinome, kur esame, jis nustebo ir uždraudė mums toliau plaukti, sakė, kad yra nesaugu ten, kur esame, kad mes jau seniai praplaukėme Isle de Cache ir kad niekas, per daugelį metų jam turint šią bendrovę, taip toli nebuvo nuplaukę.

Po kiek laiko atvažiavo sunkvežimis su priekaba ir „limuzinas“ (tai gražesnis sunkvežimis). Skautai padėjo darbininkams išimti kanojas iš upės, o limuzinas mus parvežė atgal į Willow Springs, kur mūsų iškyla ir prasidėjo.

Brolis Ričardas pakvietė visus į savo namus atsigauti po ilgos kelionės. Skaniai suvalgėme „barbecue“ iškeptus kotletus, dešreles ir žuvį (iš krautuvės, ne iš Des Plaines upės). Pabendravome ir pasijuokėme, pasididžiiodami, kad mes, Čikagos lietuviai skautai, pasiekėme „Will U Canoe“ bendrovės Des Plaines upės rekordą – nuplaukėme ilgiausią atstumą! Hip, valio!

Brolis Ričardas

Iškylos kanojomis dalyviai.

s.v. s. Ričardo Chiapetta nuotraukos

Laiškas iš brolio Tomo Dundzilos, Vyriausios skautininkės pavaduotojo

Sesės ir Broliai,

Jau laikas rašyti ir rinkti šv. Kalėdų sveikinimus Lietuvos kariams Afganistane. Jau keletą metų skautai, kitų jaunimo organizacijų nariai ir lituanistinių mokyklų mokiniai rašo sveikinimus Lietuvos kariams. Kad sveikinimai pasiektų Lietuvos karius Afganistane laiku, patariu perduoti sveikinimus Lietuvos Respublikos ambasadai arba konsulatams iki lapkričio galo.

*Sveikinimai gali būti gan paprasti – Kalėdinis atvirukas su parašu. Kiti nupiešia piešinį, parašo ilgesnį laišką ir t.t. Šiais metais ypatingai svarbu prisiminti du Lietuvos karius – **viršilą Audrių Lazaitį** ir **leitenantą Liną Novogreckį** – kurie prieš kelias savaites buvo prieš sužeisti Afganistane ir dabar gydos Lietuvoje. Prisiminkite juos ir jų šeimas.*

Budėk!

Brolis Tomas

LIETUVOS LENKAS STOJO GINTI LIETUVOS PRIEŠ LENKIJĄ

EGLE SAMOŠKAITĖ

Balsuojant dėl Lietuvos nepriklausomybės susilaikęs Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo (AT-AS) narys, eksparlamentaras Ryšardas Maceikianecas stojo ginti Lietuvos konflikte su Lenkija. Eksparlamentaras parašė laišką Lenkijos prezidentui Bronislaw Komorowski, kuriuo teigia, kad Vilniaus krašte Lietuvos lenkų teisės nėra pažeidinėjamos, o lenkiškos šeimos gali laisvai ugdyti savo vaikus lenkų kalba nuo darželių iki gimnazijų.

„Pone prezidente, prašome susimąstyti, kas galėtų pažeidinėti Lietuvos lenkų pilietines teises Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose, jeigu ten visišką ir neribotą valdžią jau daugiau nei 15 metų vykdo Akcijos (Lietuvos lenkų rinkimų akcijos – Delfi.lt) veikėjai arba taip vadinami lenkai „vidaus okupacijos sąlygomis?“ – teigiama laiške Lenkijos valstybės vadovui, apie kurį buvo pranešta ir Lietuvos prezidentei Daliai Grybauskaitei.

Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (LLRA) vadovas, europarlamentaras Valdemaras Tomaševskis laiško kaimyninės valstybės vadovui komentuoti nepanoro, nes, pasak jo, tai yra privataus asmens nuomonė, o nuomonę gali turėti ir laisvai ją reikšti kiekvienas žmogus.

Valdžia rajonuose lenkų, jie ir sprendžia

Savo laiške Lenkijos prezidentui B. Komorowski, R. Maceikianecas išdėstė savo požiūrį į Vilniaus krašto lenkų problemas. Jis atkreipė dėmesį, kad lenkiškais vadinamuose Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose valdžia priklauso regioninei LLRA, tad realiai, pasak jo, ši partija ir daro didžiausią įtaką Lietuvos lenkų padėčiai.

R. Maceikianecas laiške rašo, jog tiek žemės gražinimo klausimu, tiek kalbant apie vaikų ugdymą ar vardų ir pavardžių rašybą asmens dokumentuose Lietuva nepažeidžia lenkų teisių, o kai kuriose srityse netgi užtikrina kur kas daugiau galimybių nei tai daro kitos šalys.

Pasak laiško autoriaus, žemės gražinimas visoje Lietuvoje vyko pagal tuos pačius teisės aktus – lenkų gyvenamame Vilniaus krašte, anot jo, nebuvo pritaikytos jokios blogesnės sąlygos.

„Juk vien Vilniaus rajono savivaldybė, vienintelė Lietuvoje, nepatvirtino upių ir ežerų krantų užsakymo vietos lenkams, nes patogiau buvo skirti vandens telkinių krantus „reikalingiems žmonėms“. Juk tik čia nepagrįstai per daugelį metų buvo vilkinamas generalinio plėtros plano patvirtinimas, dėl ko lenkai negalėjo pasinaudoti gera žemės kainų konjunkture“, – rašoma B. Komorowski.

Panašią nuomonę R. Maceikianecas išdėstė ir vaikų ugdymo klausimu. Laiško autoriaus teigimu, „Lietuva yra unikali valstybė pasaulyje (nepaisant to, kad kitose šalyse lenkų yra žymiai daugiau), kur apie 100-e mokyklų – nuo darželių iki gimnazijų – lenkų kalba visų dalykų mokosi apie 16 tūkst. mokinių.“

Jis pabrėžė, jog tautinių mažumų mokykloms skiriamas mokinio krepšelis yra didesnis nei krepšeliai lietuviškoms mokykloms. Tiesa, R. Maceikianecas teigia, jog lenkiškų mokyklų

mokinio krepšelis yra 20 proc. didesnis nei lietuviškų, nors iš tiesų krepšelis yra 15 proc. turtingesnis.

Lenkai Lietuvoje kovoja ne už lenkų, o prieš lietuvių kalbą?

Kalbėdamas apie Lietuvos lenkų dažnai išsakomus priekaištus dėl mokinių ugdymo lenkų kalba, R. Maceikianecas teigia manąs, jog lenkai kovoja ne tiek už galimybę savo vaikams mokytis jų gimtąja kalba, kiek už siekį riboti lietuvių kalbos ir literatūros dėstymą tautinių mažumų mokyklose. Šį procesą R. Maceikianecas vadina „kova prieš pilietinę Lietuvos lenkų integraciją“.

„Nematome kol kas mūsų šalies valdžios noro uždarinėti mokyklas, kuriose dėstoma lenkų kalba“, – rašoma laiške, kuriame pabrėžiama, kad lenkiškų mokyklų auklėtiniai, tikėtina, dirbs ir gyvens Lietuvoje bei darbo rinkoje savo kalbos žiniomis varžysis su lietuviais.

Jis teigia manantis, kad Lenkijos užsienio reikalų ministras Radoslaw Sikorski, pareiškęs, jog nevyks į Lietuvą, kol lenkų atstovams nebus leidžiama dokumentuose asmenvardžius rašyti visomis lotyniškėmis raidėmis, yra blogai nušviestas.

Viena vertus, pasak laiško autoriaus, dalis lenkais Lietuvoje save vadinančių žmonių yra atvykėliai iš Baltarusijos ir kitų buvusių sovietinių šalių – tad atsiradus poreikiui jiems įrodyti savo lenkišką kilmę, kiltų nemenkų problemų.

Antra vertus, R. Maceikianecas tvirtina, jog visos Europos tautos kalbą laiko vienu iš svarbiausių tautinės tapatybės elementų, tad esą lietuvių jautrumas kalbos dalykams yra suprantamas: „Kitų kalbų rašmenų, ženklų ir dvigubų rašmenų įvedimas į oficialius valstybės dokumentus yra sunkiai priimtinas, kadangi susilpnina tapatumo pagrindą. Pagaliau tai nėra pavienė nuomonė – visos Europos tautos panašiai supranta savo kalbos vertę.“

Lenkų politikai kraunasi politinį kapitalą

Pats R. Maceikianecas Delfi.lt aiškino, jog rašyti laišką Lenkijos valstybės vadovui jį paskatino tai, jog esama padėtis apsunkina Lietuvos lenkų padėtį, mat dauguma lietuvių Lenkijoje gyvenančių lenkų požiūrį priskiria Vilniaus krašte esantiems tautiečiams.

„Tokia situacija informacinėje erdvėje apsunkina gyvenimą Lietuvai, o ypač Lietuvos lenkams. Dauguma Lietuvos piliečių neskiria Lietuvos ir Lenkijos lenkų, todėl priskiria mums visus nuopelnus dėl šmeižto“, – teigė pašnekovas.

Jo tvirtinimu, Lietuvos lenkai gyvena vidinės okupacijos sąlygomis, mat juos pasiekia tik iš Lenkijos valstybės biudžeto finansuojamų TV ir radijo stočių informacija, kuri esą dažnai būna vienpusė. Anot R. Maceikianeco, lenkų atskirtumą Lietuvoje norima dar labiau sustiprinti ir tai esą daroma priešinantis siekiams tautinių mažumų mokyklose išplėsti lietuvių kalba dėstomų dalykų skaičių.

Klausiamas, kokios reakcijos tikisi iš Lenkijos prezidento B. Komorowski, pašnekovas aiškino kažin ko nesitikįs,

Nukelta į 9 psl.

Švedų patarlė: „Mažiau kalbėk, daugiau pasakyk“

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Patarlėse yra sukaupta daug liaudies išminties. Kinai teigia, kad reikia džiuginti arti savęs esančius – toliau esantieji prisiartins patys. Indai sako, kad tikroji laimė pasiekama darant kitus laimingais. Ispanai su niekuo nesidalijamą laimę aptaria kaip neuždegtą žvakę. Neatsilieka ir anglai. Jų manymu, pasidalijamas džiaugsmas padvigubėja. Švedai laimę aptaria to žodžio nevartodami: mažiau bijok, turėk daugiau vilties; mažiau valgyk, daugiau kramtyk; mažiau aimanuok, daugiau kvėpuok; mažiau kalbėk, daugiau pasakyk; daugiau mylėk ir visas gyvenimo gėris bus tavo.

Modernus mokslas dažnai sutelktą liaudies išmintį atidžiau paanalizuoja, ją kritiškai peržiūri ir apibendrina. Panašiai atsitiko ir su laimės sąvoka, kurią jau kuris laikas tyrinėja psichologijos mokslas. Įdomią tų radinių apžvalgą pateikė prof. Christopher Kaczor Kolumbo vyčių žurnale „Columbia“ (2010 m. liepos mėn. nr.) Kviečiu su jo įdomia apžvalga apie laimę susipažinti.

Visi norime būti laimingi. Atrodo, kad kiekvieną dieną tos laimės siekiame. Bet kaip mes galime ją rasti? Bandydama atsakyti į šiuos klausimus, Sonja Lyubomirsky savo knygoje „The How of Happiness: A Scientific Approach to Getting the Life You Want“, peržiūrėjusi šimtus empirinių studijų, rašo: „Studijos rodo, kad 50 procentų žmonių laimės yra apspręsta genų, 10 procentų yra apspręsta gyvenimo aplinkybių, o likusieji 40 procentų – mūsų pačių veiklumo.“ Kai kurie žmonės iš prigimties yra optimistiškesni ir labiau teigiamai nusiteikę. Tuo pačiu gyvenimo aplinkybės – turtas, puikus klimatas, pakėlimas darbe – turi palyginti mažą įtaką mūsų ilgalaikei laimei. Aplinkos pakeitimas mūsų nusiteikimą pakeičia labai mažai, nes greitai prie to pasikeitimo prisitaikome. Nors negalime pakeisti savo prigimties, savo laimę galime didinti stiprindami prasmingus santykius su kitais.

Pasiremdamas šv. Tomo Akviniečio darbu, jėzuitas kun. Robert J. Spitzer savo knygoje „Healing the Culture“ išskiria keturias laimės pakopas. Pirmoje laimės pakopoje yra kūniški malonumai, aptinkami gėrime, valgyje, narkotikuose ir lytiniuose santykiuose. Antroje laimės pakopoje yra asmeniniai pasiekimai, matomi piniguose, išgarsėjime, jėgoje, populiarume bei kitur. Trečioji pakopa yra tarnavimas kitiems ir meilė artimui. Pagaliau, ketvirtoji laimės pakopa pasiekama tarnaujant Dievui. Nors gal ir trokštame visų laimės pakopų, ne visos teikia vienodą ir ilgalaikį pasitenkinimą.

Pirmoje laimės pakopoje matome lengvai prieinamus dalykus, kurie gali būti staigūs ir stipriai išgyvenami. Čia patirta laimė labai greitai dingsta. Tuo pačiu didėja mūsų pripratimas prie tokios laimės. Nors ją tiek pat stipriai išgyvename, dažnai reikia vis didesnio krūvio ar kiekio. Neretai tokios pastangos gali atvesti prie blogų įpročių ir vergavimo, kas prieštarauja laimei. Apsiriboję pirmos pakopos laimės siekimu save labai apribojame, tiesiog skriaudžiame.

Antrosios pakopos laimė yra prasmingesnė. Ji nėra vien kūniškų poreikių patenkinimas, bet yra susijusi su mūsų pasiekimais visuomenėje. Tai pinigai, populiarumas, pasižymėjimas. Mes tuos pasiekimus kultūringai švenčiame mokslo pabaigimo proga, sportinių varžybų laimėjimais, netikėtu praturtėjimu laimint loteriją ir t.t. Kaip pavyzdį paimkime pinigų. Daugiau pinigų padidins mūsų laimę, jeigu esame vargšai, alkani ir miegame po tiltu. Tačiau, kaip savo knygoje „The Pursuit of Happiness“ rašo David Miler, kartą išsivadavus nuo neturto, didėjančios materialiniai ištekčiai laimės nedidina. Yra nustatyta, kad su didėjančiu uždarbiu siekiama išlaidesnio gyvenimo, kuris mažai ką turi bendro su didėjančia laime. Mes esame linę save lyginti su turtingesniais už save.

Ne tik daugiau uždirbančiųjų, bet netikėtai loterijoje praturtėjusiųjų laimė, praėjus pirminei ekstazei, nepadidėja. Didžiausių Amerikos bendrovių „Fortune 500“ grupės vadovų laimė yra vidutiniška. 37 proc. turtingų pramonės vadovų laimė yra mažesnė negu vidutinio piliečio. Kaip šv. Tomas Akvinietis prieš daugiau nei 700 metų pastebėjo, mes trokštame daug dalykų, kurių už jokių pinigų negalima nusipirkti.

Nieko nėra blogo su noru patenkinti kūno poreikius. Problemos prasideda, jeigu pradedame galvoti, jog tai yra mūsų gyvenimo tikslas. Nors jeigu ir turėtume daug turto, patenkintume visus kūno reikalavimus ir būtume pasiekę stebėtino pripažinimo, nebūtume visiškai laimingi be draugystės ir meilės. Dvi aukščiausios laimės pakopos – meilė artimui ir meilė Dievui – yra tarsi dvyniai. Du didžiausi Dievo įsakymai – mylėti savo Dievą visa širdimi bei protu, o savo artimą kaip patį save – tai labai aiškiai pabrėžia. Jeigu mes tikrai mylime Dievą, kartu mylėsime ir visus žmones, kurie yra sukurti pagal jo paveikslą ir panašumą. Iš tikrųjų negalime mylėti Dievo nemylėdami savo artimo.

Pratęsdamas Aristotelio mintį, šv. Tomas Akvinietis teigė, kad galime būti draugai ne tik su kitais žmonėmis, bet ir su Dievu. Psichologijos mokslas tai patvirtina. Laimingiausi žmonės turi prasmingus darbus, kurie teikia paslaugas, tarnauja kitiems ir turi stiprius, mylinčius ryšius su savo šeima, draugais ir Dievu. Bendrai paėmus, žmonės, kurie praktikuoja savo tikėjimą, yra laimingesni už to nedarančius. Religiniai nurodymai, pabrėžiantys dėkingumą, atlidumą ir Dievo įsakymų laikymąsi, skatina žmonių gerovę, stiprina tarpasmeninius ryšius ir veda į laimę. Pasirenkant augti meilėje artimui ir Dievui šiandien gali būti pirmoji mūsų didėjančios laimės diena.

DVI LIETUVOS BAJORAITĖS: AMERIKOS (IR RUSIJOS CARO) PIRTYJE

DONATAS JANUTA

Dvi jaunos ir energingos bajoraitės – 24 m. amžiaus Jadvyga ir 32 m. Gabrielė – 1893 metais Lietuvoje įsteigė slaptą „Žiburėlio“ draugiją neturtingiems moksleiviams šelpti. Iki 1900 metų draugija išdalijo 3,258 rublius pašalpos, nemažai kurių gauta iš JAV lietuvių. Ligi Pirmojo pasaulinio karo tarp šelptųjų buvo profesoriai Augustinas Janulaitis ir Petras Avižonis, advokatas Rapolas Skipitis, dailininkas Adomas Varnas, skulptorius Petras Rimša, dainininkas Kipras Petrauskas ir daug kitų pasižymėjusių lietuvių. „Žiburėlio“ draugija veikė ligi pat 1940 metų bolševikmečio.

Gabrielė Petkevičaitė

Gabrielė Petkevičaitė (Bitė) ir Jadvyga Juškytė nesiribojo vien „Žiburėlio“ draugijos veikla. Abi buvo ir knygnešės, ir „daraktorės“ (slaptos kaimo mokytojos). Juškytė, dar būdama tik 10 metų, jau buvo išmokiusi dvaro piemenuką lietuviškai skaityti ir rašyti, o Petkevičaitė pradėjo mokytojauti būdama 18 metų.

Bet abi bajoraitės pateko į rusų žandarų akiratį dėl to, kad 1899 metais grafo Tiškevičiaus sandėlyje, šalia Palangos tilto, užkūrė amerikonišką pirtį. Sandėlys priklausė grafui Tiškevičiui, bet kieno buvo ta pirtis? Kas rėmė tų bajoraičių kovą prieš caro valdžią? Kokių pagrindų tie žandarai persekiojo bajoraites ir jų bendražygius?

...

Pradėkime nuo pradžios. 1861 metais Rusijos caras panaikino Lietuvoje baudžiavą, suteikdamas lietuviams valstiečiams laisvę ir piliečio

teises. Buvę baudžiauninkų vaikai veržėsi į mokslus, kuriuos tada rasdavo lietuviškose parapijinėse mokyklose.

Bet po 1863 metų sukilimo rusų valdžia parapijines mokyklas uždarė, uždraudė steigti privačias mokyklas, išmetė lietuvišką kalbą iš mokyklų. Lietuvoje įsteigė daug valdiškų pradinėjų mokyklų, uždraudė lietuvišką spaudą lotyniškomis raidėmis. Išspausdino šiek tiek lietuviškų knygų kirilikos raidėmis. Tai buvo lietuvių rusinimo bendros programos žingsniai.

Nepridygo pas lietuvius kirilikos raidės, taip, kaip nepridygo ir tos rusiškos mokyklos. Valdžia į mokytojus kvietė tikrus rusus, kuriems su-

Jadvyga Juškytė

ruošdavo trumpus lietuvių kalbos kursus ir, jiems vos mokant lietuviškai susikalbėti, siųsdavo į mokyklas. Darbas tiems mokytojams būdavo sunkus. Vienas rusas mokytojas laiške pasiskundė: „(...) ne kartą sukrepliuosi kraujais, kol įkalsi žemaičiui į galvą rusišką žodį“. Įkalėti lietuviams rusišką žodį buvo sunku, nes lietuviai tam priešinosi.

Valdiškose mokyklose buvo draudžiama mokiniams net tarpusavyje kalbėti lietuviškai. Lenkiškos knygos nebuvo draudžiamos, todėl ypač Vilniaus vyskupijoje daug lietuvių buvo sulenkinti. Kad lietuvių kalba visiškai neišnyktų, žmonės pradėjo steigti slaptas lietuviškas mokyklas. Vyskupas Motiejus Valančius ir kai kurie pasauliečiai ir kunigai prisidėjo prie tokių mokyklų steigimo. Valstiečiai, kaimo ūkininkai susitarę pasamdydavo mokytoją, vadinamą „daraktorių“, mokyti jų vaikus. Lietuviškos knygos ir elementoriai ateidavo daugiausia iš prūsų, iš Mažosios Lietuvos.

Taip ir atsitiko, kad lietuvių kalba tapo beveik vien tik valstiečių – liaudies kalba, ir dar kai kurių Žemaitijos smulkiųjų bajorų kalba. Viešose įstaigose, teismuose, net ir valsčiaus susirinkimuose, buvo girdima tikrai rusų, o sulenkėjusioje dvarininkijoje ir dvasininkijoje – dažniausiai tik lenkų kalba. Pati Petkevičaitė, kurios šeimoje kalbėta tiktai lenkiškai, rašė, kad jeigu valstietis išgirdavo miestietiška apsirergusį žmogų ištariant žodelį savo gimtąja kalba, tai didžiai nustebę valstiečiai paskui kalbėdavo tarp savęs: „Ar girdėjai? Ar matei? Tokie ponaičiai, arba tokios panelės, kalba tarp savęs

‘muzikiškai’... lygiai, kaip ir mes!”

...

Tokia buvo padėtis 1899 metais, kada bajoraitės Petkevičaitė ir Juškytė sumanė pastatyti Lietuvoje pirmąjį spektaklį lietuvių kalba. Nors lietuviška spauda buvo draudžiama visoje Rusijos imperijoje, nebuvo vienodos sistemos, kaip tą draudimą įgyvendyti. Pvz., dar 1891 metais Rygoje žemaičių knygnešys Boleslovas Šiušys „pasistatęs prie bažnyčios didžiausią stalą, apkrovęs jį lietuviškais knygomis ir viešai pardavinėjo“. Šiušys paaiškino, kad Rygoje vietos policininkai nežinojo apie lietuviškų knygų draudimą, be to, lietuviškas knygas manė esančias lenkiškoms.

1899 metais Palanga priklausė Kuršo, arba Kurlando gubernijai. Palangos daktarui 29 metų amžiaus Liudui Vaineikiui pasisekė išgauti iš Kuršo valdžios leidimą statyti lietuvišką spektaklį. Visa kita, rengiantis tam spektakliui, – surasti salę, vaidintojus, paruošti juos, išspausdinti ir išplatinti skelbimus ir bilietus – teko Gabrielei ir Jadvygai.

Pasirinko Keturakio pjesę „Amerika pirtyje“, kuriai suvaidinti reikia dviejų moterų ir šešių vyrų. Gabrielė susisiekė su tada 24 metų studentu Povilu Višinskiu, ir tas, važiuodamas arkliais iš Šiaulių per Žemaitiją, prižadėjo surinkti vaidintojus. Nelabai jam sekėsi. Pateikdami įvairias priežastis, dauguma, nors ir mandagiai, bet vis tiek atsisakė dalyvauti. Visi žinojo, kad politinius nusikaltėlius valdžia neglostė. Rūpesčiai tęsėsi. Gabrielė net eidama Palangos gatve užkalbino nepažįstamą žemaitį vaikina ir nusitempė jį į repeticiją. Jį išmokinti vaidinti nesisekė, bet jis pristatė kitus du, kurie gražiai atliko piršlio ir piemenuko vaidmenis.

Gabrielė, kuri šiek tiek pažinojo grafaite Mariją Tiškevičiūtę, buvo išrinkta paprašyti grafą Tiškevičių, kad šis leistų naudoti jo sandėlį spektakliui. Kad būtų drąsiau eiti pas Tiškevičių, ji pasikvietė Palangoje gyvenusią bajorę Poškaitę Bucevičienę, kuri sakėsi esanti Dionizo Poškos palikuonė. Gabrielė su Poškaite gavo Tiškevičiaus sandėlį. Paskui pati Poškaitė ėmė lyg ir gailėtis savo žygio ir atkalbinėti: „Kas į jūsų vaidinimą eis?! (...) Vaidinsite tuštiesiems suolams. Visas sumanymas niekai, niekais ir nueis.“

Buvo baisu, kad toks žodis neišsipildytų. Bet prie jaunimo prisidėjo Palangoje viešėjęs Žemaičių vyskupas Paliulionis. Jis prižadėjo skatinti visą

ponybę – Oginskius, Tiškevičius ir kitus – palaikyti šį reikalą. Tęsdamas savo žodį, kaip tikras tėvynės sūnus, vyskupas Paliulionis prieš vaidinimą važinėjo „nuo vieno didžponio prie kito“, ragindamas eiti į spektaklį. Programas ir skelbimus platinti apsiėmė daktaras Vaineikis ir studentai – 22 metų Vladas Mongirdas su 21-mečiu Augustinu Janulaičiu. Dviračiais apvažinėję aplipdė visas apylinkės tvoras ir stulpus.

Vaidinimo dieną atvyko daug bajorų. Bet buvo matyti, kad ilgai svyravo – ar eiti, ar neiti, nes didžiuma „poniučių“ atvyko paskutinę minutę, ir visos reikalavo kasoje pirmų eilių bilietų, kuriuos valstiečiai jau buvo anksčiau išgrobstę. Dauguma tų poniučių turėjo raukydamosi sėsti į paskutines eiles. Valstiečiai žemaičiai – daugiausia pirmose eilėse. Pati aukščiausia ponybė sėdėjo savo ložėse.

Gabrielė pasakojo: „Ponybė, matyti, dėl vyskupo įtakos maloniai sutiko pakvietimą ir mokėjo brangiau, nekaip kainų buvo nustatyta. Aukštesnės kategorijos kunigai svečiai labai svyravo: vienas, užmokėjęs už bilietą, pardavėjų akyse sudraskė ir nusviedė; kitas atsisakė pirkti (...) Bet buvo keleta ir tokių, kaip kunigas Tumas, kurie, žygio ir laiko negailėdami, vyko iš tolo dalyvauti toje didelėje ir tada dar tokioje nepaprastoje tautos šventėje.“

Prieš vaidinimui prasidedant, Palangos policmeisteris ir rusų žandaras kelis kartus mėgino jį uždrausti, bet šiaip taip su tuo buvo susitvarkyta. 23 metų studentas Petras Avižonis, kuris prie durų bilietus rinko, net susikirto su policmeisteriu, o žandaras nuo kažko gavo antausį ir buvo nuo scenos prievarta nustumtas. Vaidintojų mintys buvo tiktai „Kelkime uždangą! Skubėkime! Skubėkime, kad dar kokių kliūčių nesusilauktumėm!“

Salė pilna. Bilietų, pasirodė, buvo parduota daugiau negu vietų. Sako, kad stovinčių buvo „kaip silkių bačkoje“. Kas tik galėjo, dar mėgino žiūrėti per tarpdurį ar pro sienos skylės. Uždangai atsidiarius, vaidinimas prasidėjo didelėmis publikos ovacijomis, delnų plojimais ir šūkiomis „bravo“! Dauguma veikėjų vaidino pirmą kartą. Bet scenoje viskas vyko sklandžiai, ir vaidinimas po tiek daug vargo, darbo ir rūpesčių pasibaigė ilgu triukšmingu plojimu. Taip 1899 m. rugpjūčio 20 dieną Palangoje buvo žengtas svarbus žingsnis lietuviams savo raštą ir kalbą atgaunant.

Nukelta į 8 psl.

Grafo Tiškevičiaus prekių sandėlys, kuriame 1899 m. suvaidinta „Amerika pirtyje“. Dešinėje matyti Palangos tiltas į jūrą.

FSS metinėje šventėje ASD ir korp! Vytis vėliavos su garbės sargyba. Iš k.: fil. Vida Brazaitytė ir fil. Rasa Aleksūnienė prie ASD vėliavos, fil. dr. Andrius Kudirka ir fil. Jonas Variakojis prie korp! Vytis vėliavos.

Naujosios ASD narės su globėja fil. Rima Sabaliauskiene. Iš k: t.n. Aleksa Stalionytė, fil. Rima Sabaliauskienė, t.n. Vilija Juozaitytė ir t.n. Jultė Ozers.

Akademiniio skautų sąjūdžio įkurtuvių paminėjimo iškilminga sueiga

ANTANAS PAUŽUOLIS

Dainų kūrėjas a. a. Vilius Bražėnas skautams skirtoje dainoje sakė: „Dievui, tau, tėvyne, ir žmonijai skiriam visą meilę mus širdžių./ Dainą, jauno ilgesio supintą, teišgirs kilnioji žmonija.“ Akademiniis skautiškas jaunimas šią šventę švenčia kiekvienais metais, nepaisant, kur jis begyventų. Tikroji įsteigimo data yra laikoma spalio mėn. antroji savaitė, kada 1924 metais Kauno Vytauto Didžiojo universiteto rektorius pasirašė raštą, leidžiantį studentams skautams pradėti savo veiklą universitete.

Čikagoje veikia veikli Akademiniio skautų sąjūdžio (ASS) Filisterių skyriaus valdyba, kuriai vadovauja vs. fil. Jolanda Kerelienė, o jai talkina ne mažiau darbščios filisterės: fil. Birutė Vilutienė, fil. Aušrelė Sakalaitė, fil. dr. Vilija Kerelytė, fil. Erika Brooks ir fil. inž. Jonas Variakojis.

Iškilminga sueiga, o vėliau pasisvečiavimas, įvyko spalio 8 d. „Carriage Greens Country Club“ patalpose. Pirmininkė Jolanda, pasveikinusi susirinkusius, pakvietė filisterę Eriką Brooks priminti mūsų ryšį su Pasaulio kūrėju ir paprašyti palaimos susirinkimui ir jos nariams.

Susirinkimą toliau vedė fil. Jonas Variakojis, jaun., kuris atvykusius akademikus pakvietė prisijungti prie iškilmingos sueigos. Trys juniorės pasižadėjo dirbti Akademiniėje skaučių draugovėje ir skautybės gėriui, uždejęs draugovės spalvas jos buvo pakeltos į tikrąsias nares. Pasižadėjamą

vedė ASS studentų draugovės pirmininkė fil. ps. Aleksa Moss. Laimingosios sesės buvo: Aleksytė-Stalionytė, Jultė Ozers ir Vilija Juozaitytė. Gavusioms „Draugovės“ juostas sesėms broliai akademikai įteikė po puokštę žydinčių gėlių ir padainavo tradicinę dainą „Ar aš tau, sese, nesakiau“.

Sesės atsakė savo daina: „Jūs berneliai, apgavikai, jūs nebūsite mums jaunikiu./ Jums tik joti vienasėdin, kur mergelės gražios sėdi./ Jūs berneliai, geltonūsiai, nežiūrėkit į mūsų pusę./ Margos skrynios ne jums kaltos ir išaustos drobės baltos“. Sesės pasveikino Filisterių centro valdybos pirmininkę Svajonę Kerelytę, Vydūno fondo Tarybos pirmininkas Leonas Maskaliūnas, filisterių vardu – dr. Vilija Kerelytė ir kiti dalyvavę šventėje, panorėję pasidžiaugti kartu su sesėmis.

Jau antri metai iš eilės neatsiranda naujų narių į korp. Vytis senjorų eiles. Galima priežastis – dauguma skautiško jaunimo yra išvykę į tolimus universitetus. Šiuo metu yra sudaryta galimybė pasiruošti internetu.

Po pasižadėjimo sekė veiklių asmenų apdovanojimai. Kristinai Vaičkonienėi, Aušrelei Sakalaitei buvo skirti medaliai už nuopelnus, o inž. J. Variakojui, vyr. – graži dėžutė su išskaptuotu viršelyje Žalgirio mūšio vaizdu už jo pastangas per lietuvių filatelistų draugiją skleisti žinią apie Vytauto laimėtą mūšį. Taip pat pagerbtas dipl. inž. Leonas Maskaliūnas, iškeliant darbus, nuveiktus dėl

ASS ir Vydūno fondo. Ankstyvesnio suvažiavimo narių pritarimu jam suteiktas garbės nario žymuo. L. Maskaliūnas taip pat yra įsteigęs neturtingiems studentams stipendijų fondą Vilniaus Gedimino technikos universitete. Stipendijos bus teikiamos per Vydūno fondą.

Filisterė vs. Vida Brazaitytė pranešė, kam buvo paskirtos stipendijos iš filisterės Gražinos Musteikytės fondo. Šis fondas buvo įkurtas Gražinos tėvų, jai anksti išėjusių į Amžinybę. Fondas yra prižiūrimas Vydūno jaunimo fondo valdybos. Stipendijoms buvo skirta 10,000 dol., jos yra teikiamos akademikams (ėms), kurie neturi galimybės susimokėti už studijas. Nors stipendijos yra skiriamos iš G. Musteikytės paskirto kapitalo, jos yra perkeliamos į Amžinybės išėjusių žymių ASS narių vardu fondus kaip: fil. vs. Vytauto Mikūno ir fil. vs. dipl. inž. Eugenijaus Vilko. Viso buvo paskirtos 5 stipendijos ASS nariams, dirbantiems visuomeninį darbą ir veikusiems skautiškoje veikloje.

Staiga į Amžinybę išėjusiam ASS garbės nariui, fil. vs., Geležinio vilko ordino savininkui Eugenijui Petrui Vilku filisterių valdyba paruošė medžiagą apie įvykusias laidotuves. Apie mirusio Eugenijaus nuveiktus visuomeninius ir skautiškus darbus kalbėjo fil. Viskanta. Eugenijus buvo šviesi asmenybė, parodžiusi jaunimui, kad tik per darbą, mokslą ir visuomeninį darbą galima pasiekti norimų gyvenime tikslų. E. Vilkas buvo pavyzdys visiems, kad turint noro, nepaisant darbų, galima daug

nuveikti.

Pasibaigus numatytai programai, filisterių skyriaus valdybos pirmininkė pakvietė dalyvius pabendrauti ir pasidalinti mintimis apie iškilmingą sueigą.

Išsikalbėjus ir pasistiprinus pateiktais skanėstais, prieita prie meninės programos. Programą atliko „Gabijos“ kanklininkės: Genė Razumienė, (vadovė), Milda Razumaitė, Giedrė Elekšytė, Aušra Bužėnaitė (chorvedė) ir Algirdas Razumas (skrabalų muzikos meistras).

Reikia pasidžiaugti, kad jaunimas dar mokosi skambinti kanklėmis, kai daug kur gražią muziką išstūmė gitaros. Programos atlikėjoms buvo įteiktos žydinčių gėlių puokštės. Gėlėmis buvo apdovanota ir J. Kerelienė, Filisterių skyriaus pirmininkė.

Kitiems akademiškos veiklos metams Filisterių skyriui vadovauti pasiliko šios filisterės: fil. vs. Jolanda Kerelienė, pirmininkės pareigose, fil. vs. Erika Brooks, Birutė Vilutienė, fil. s. Aušrelė Sakalaitė, fil. ps. Jonas Variakojis, vyr. ir dr. fil. s. Vilija Kerelytė.

Iškilmingos sueigos ir pasisvečiavimo užbaigimui tinka ši mintis: „Ant Tavo delno mūsų tėviškos sodybos ir mūsų sodai, ir laukai, ir mūsų maža širdis tik tol, tik tol bus rami, kol savo rankoj kaip balandį ją laikai.“

FSS Čikagos skyriaus valdyba suruošusi metinę šventę 2010 m. spalio 8 d. „Carriage Greens Country Club“, Darrien IL. Iš k: fil. diakonė Erika Brooks, fil. Aušrelė Sakalaitė, fil. Kristina Vaičkonienė, fil. Jonas Variakojis, fil. Jolanda Kerelienė, pirm. fil. Birutė Vilutienė ir fil. dr. Vilija Kerelytė.

Vydūno fondo 1,000 dol. premija buvo įteikta t.n. Aleksai Moss. Iš k: t.n. Aleksa Moss, fil. Jūratė Variakojienė, VF valdybos pirm. pavad. ir fil. Vida Brazaitytė, VF valdybos sekretorė.

Fil. dr. Renatos Variakojytės-Staniškienės nuotraukos

Varšuva, lapkričio 9 d. (Bernardinai.lt) – Lenkijos Swebodzino mieste pastatyta didžiausia pasaulyje Kristaus statula, kurios aukštis be pjestalo siekia 36 metrus. Ji yra keliais metrais aukštesnė už garsiąją Kristaus statulą Rio de Janeiro mieste Brazilijoje bei panašią statulą Konkordijoje Bolivijoje. Minėtų statulų aukštis su pjestalais yra atitinkamai 38 ir 40,05 metro. Tuo tarpu bendras Lenkijoje iškilios statulos aukštis siekia 59 metrus.

Bernardinai.lt nuotr.

Parlamentaras siūlo uždrausti rinkimuose balsuoti išeiviams

Vilnius, lapkričio 9 d. (BNS) – Opozicinės frakcijos „Tvarka ir teisingumas“ narys Rimantas Smetona siūlo nustatyti sėslumo cenzą balsuojant Seimo, prezidento bei Europos Parlamento rinkimuose ir referenduose.

Seimo posėdžių sekretoriato registruotomis atitinkamų įstatymų pataisomis siūloma nustatyti, kad teisę balsuoti rinkimuose turi tik nuolat Lietuvoje gyvenantys šalies piliečiai. Nuolat Lietuvoje gyvenančiais būtų laikomi tie, kurie čia praleidžia mažiausiai 185 dienas per metus, t. y. daugiau kaip pusę metų.

Parlamentaras aiškina, kad siūlomomis pataisomis siekia iš įstatymo pašalinti nuostatas, „diskriminuojančias nuolat gyvenančius Lietuvoje piliečius“, o svetur gyvenančius piliečius, norinčius naudotis aktyviąją rinkimų teise, paskatinti ilgesnį laiką ar nuolat gyventi Lietuvoje.

Šiuo metu Lietuvos piliečiams taikomas tik amžiaus cenzas – balsuoti gali tie, kurie rinkimų dieną yra ne jaunesni kaip 18 metų. Taip pat rinkimuose nedalyvauja Lietuvos piliečiai, teismo pripažinti neveiksniais.

Vilnius, lapkričio 9 d. (URM info) – Sandarmoch memorialė Rusijoje pagerbtas lietuvių, kalėjusių ir žuvusių GULAG'o lageriuose, atminimas. Lietuvos užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktorius Arvydas Daunoravičius ir generalinis konsulas Sankt Peterburge Ričardas Degutis padėjo gedulo vainiką prie paminklo, Rusijos Šiaurės Vakarų Lietuvių Bendruomenių pirmininkai pabėrė iš Lietuvos atvežtos žemės, kapelionas Rimantas Gudelis sukalbėjo maldą, Peterburgo lietuvių bendrijos choras „Neringa“ (nuotraukoje) sugiedojo giesmę „Ausk Marijai rožių giiją“, žuvusiųjų atminimas buvo pagerbtas tylos minute.

URM nuotr.

Priimti meno kūrėjų dalią palengvinsiantys įstatymo pakeitimai

Vilnius, lapkričio 9 d. (ELTA) – Seimas ypatingos skubos tvarka pagaliau priėmė Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymo pakeitimo įstatymą. Pagal jį nuo 2012 m. socialiniu bei sveikatos draudimu bus apdrausti visi kūrėjo statusą turintys menininkai, gaunantys mažas ir nepastovias pajamas, taip pat patiriantys kūrybines prastovas. Už meno kūrėjo statusą turinčius asmenis, neturinčius draudžiamųjų pajamų, socialines įmokas mokės valstybė. Vienodas teisės į valstybės paramą turės visi statusą įgiję meno kūrėjai, kurių šiuo metu yra apie 4,000.

Menininkų socialinei apsaugai bus skiriama parama iš Meno kūrėjo socialinės apsaugos programos, pagal kurią į specialų fondą iš valstybės biudžeto numatoma skirti 1 mln. litų. Seimo Socialinių reikalų ir darbo ko-

miteto pirmininkas Rimantas Jonas Dagys teigia, jog pirmą kartą per dvidešimt Nepriklausomybės metų bus pagaliau teisiškai sutvarkyti menininkų socialinio draudimo reikalai. Pasak komiteto pirmininko, Meno kūrėjo socialinės apsaugos programa pasitarnaus visiems mažas ir nenuolatines pajamas gaunantiems menininkams, o ne kuriai nors vienai menininkų grupei.

„Tai tik kelio pradžia, paskui žiūrėsime, kokios bus valstybės galimybės“, – kalbėjo R. J. Dagys.

Pagal naują įstatymą, Meno kūrėjų socialinės apsaugos programą administruos Lietuvos meno kūrėjų sąjunga. Vyriausybė iki 2011 m. gruodžio 31 d. priims šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, o įstatymo įsigaliojimo data numatyta 2012 m. sausio 1 d.

Svarbu žinoti

Keleiviai negalės įsinešti į lėktuvą spausdintuvų kasečių

Washington, DC, lapkričio 9 d. (ELTA) – Atsižvelgdamos į neseniai kroviniuose lėktuvuose rastus sprogmenis, Jungtinės Valstijos sugriežtino skrydžių saugumo nuostatas. Keleiviai, iš užsienio skrendantys

į JAV, nuo šiol negalės įsinešti į lėktuvą daugiau kaip 450 gramų sveriančių rašalinių spausdintuvų kasečių, Washington pareiškė JAV teritorinio saugumo sekretorė Janet Napolitano. Spalio pabaigoje iš Jemeno į Čikagą gabantuose siuntiniuose aptikti sprogmenys buvo įtaisyti į spausdintuvų kasetes.

Latvijos ir Lenkijos pasienyje bus galima būti ir be dokumento

Vilnius, lapkričio 9 d. (BNS) – Seimas priėmė įstatymo pataisą, kuri leis Latvijos ir Lenkijos pasienyje būti be dokumento. Administracinių teisės pažeidimų kodeksas už pasienio teisinio režimo taisyklių pažeidimą užtraukia įspėjimą arba baudą nuo 150 iki 300 litų, pakartotinis pažeidimas užtraukia 300–600 litų baudą.

Ligšiolinė tvarka numato įpareigojimą tapatybę patvirtinančius dokumentus turėti pasienio ruože ir prie išorinės Europos Sąjungos (ES), ir prie vidaus sienų. Reikalavimo turėti asmens dokumentą pasienio zonoje, esančioje prie ES vidaus sienos, Lietuva atsisakė Europos Komisijos (EK) direktorato raginimu.

EK Teisingumo, laisvės ir saugumo generalinis direktoratas sakė, kad Lietuvos nacionalinėje teisėje numatytas įpareigojimas pasienio zonoje prie vidaus sienos turėti asmens tapatybės dokumentus nesuderinamas su vidaus sieną kertančių asmenų tikrinimo panaikinimu. Todėl direktoratas Lietuvai pasiūlė arba nustatyti bendrą įpareigojimą nešiotis

dokumentus visoje šalyje, arba atsisakyti tokio įpareigojimo pasienio zonoje prie Bendrijos vidaus sienos. Kadangi šiuo metu įstatymas numato įpareigojimą pasienio zonoje nešiotis asmens tapatybės dokumentus, formaliai asmuo, šalia Latvijos ar Lenkijos sienos esantis be asmens tapatybės dokumentų, gali būti nubaustas administracine tvarka.

Prezidentūroje Gariūnų prekybininkams pažadėta pagalba

Vilnius, lapkričio 9 d. (ELTA) – Prie Prezidentūros piketavę ir joje išklausti Gariūnų prekybininkai teigia sulaukę rimtų pažadų sulaukti pagalbos. Prekybininkams pažadėta sudaryti specialią Generalinės prokuratūros ir ministerijų atstovų darbo grupę, tirsiančią prekybininkų iškeldinimą iš vadinamųjų metalinių kioskų į naujai įrengtą pastatą.

Prekybininkų iniciatyvinės grupės vadovės Irinos Antulienės teigimu, Prezidentūros kanceliarijos atstovai užrašė visus išsakytus priekaištus ir pažadėjo perduoti šią informaciją prezidentės Dalios Grybauskaitės patarėjams, iki šalies vadovė grįš iš JAV.

„Buvo pasakyta, kad turėtų būti sudaryta speciali darbo grupė iš Teisingumo, Finansų ir Ūkio ministerijų atstovų bei svarstyta galimybė prijungti Vidaus reikalų ministerijos ir Generalinės prokuratūros atstovus,

nes problema yra labai rimta“, – sakė I. Antulienė.

Pirmadienį prie Prezidentūros į piketą susirinkusi grupelė žmonių reikalavo sustabdyti Gariūnų verslo parko administracijos savavaliavimą. Prekiautojų pasipiktinimą sukėlė praėjusios savaitės pabaigoje išplatintas administracijos pranešimas, jog nuo lapkričio 16 d. visi prekybininkai, iki šiol dirbę vadinamuosiuose metaliniuose kioskuose, turės išsikelti į naujai įrengtą pastatą. Piketuotojai piktinosi, kad prekybininkams nebuvo pateikti jokie teisiniai dokumentai, kuriuose būtų pateiktos naujos sąlygos. Kiekvienam iškeldintam prekybininkui tektų sumokėti išankstinį 10,000 litų vertės mokestį už darbo vietą naujame statinyje.

Šiuo metu Gariūnų verslo parko teritorija užima 32,5 ha žemės plotą šalia Vilniaus.

Sportas

Praha, lapkričio 9 d. (ELTA) – Čekijoje vykusiame Europos Sąjungos dešimties sportinių šokių čempionate Lietuvos čempionai Kauno „Sūkurio“ šokėjai brolis ir sesuo Valerijus ir Olga Osadčenko užėmė antrą vietą. Nugalėjo Estijos atstovai Konstantin Gorodilov ir Julija Krepčuk, o trečią vietą užėmė Ispanijos šokėjai Adrian Olmo ir Jana Olina. Čempionate dalyvavo 13 porų iš 11 šalių.

Vilnius, lapkričio 9 d. (ELTA) – Lapkričio 26–28 d. Vilniuje vyks tarptautinis šachmatų turnyras didmeist-

rio Vlodo Mikėno šimtmečiui paminėti. Tokio aukšto lygio šachmatų renginio Lietuvoje nebuvo jau trylika metų. Į Vilnių atvyks vienas žymiausių visų laikų pasaulio šachmatininkų Anatolij Karpov, turnyre dalyvaus šiuo metu aukštas vietas pasaulio vertinimo lentelėje užimantys didmeistrai, Lietuvos šachmatų įžymybės. Taip pat vyks Lietuvos, Norvegijos ir Švedijos tradicinis jaunimo rinktinių mačas, atvirieji Lietuvos greitųjų ir „Žaibo“ šachmatų čempionatai.

Pasaulio naujienos

JAV prezidentą Barack Obama (k.) pasitiko Indonezijos prezidentas Susilo Bambang Yudhoyono. **EPA nuotr.**

Prezidentas B. Obama atvyko į Indoneziją

Džakarta, lapkričio 9 d. (BNS) – JAV prezidentas Barack Obama atvyko į Džakartą – viešnagės Indonezijoje metu didžiausias dėmesys bus skiriamas prekybai ir demokratiniams procesams. Specialistai mano, kad B. Obama apsilankymu taip pat ketina pasinaudoti kaip galimybe priartėti prie musulmonų pasaulio. Amerikos vadovas aplankys didžiausią mečetę Pietryčių Azijoje – Istiklalį.

Prezidento apsilankymo dienotvarkėje numatyta vakarienė su šalies prezidentu Susilo Bambang Yudhoyono. Manoma, kad vakarienės metu JAV prezidentas pasidžiaugs Indonezijos ekonomikos augimu ir nemaža demokratine pažanga. Tikimasi, kad Indonezijos ir JAV prezidentai pasirašys partnerystės sutartį, dėl kurios buvo sutarta dar prieš metus. Ji apima prekybos, saugumo, švietimo, investicijų ir klimato kaitos sritis.

B. Obama kalbų autorius ir pa-

tarėjo saugumo klausimais pavaduotojas Ben Rhodes sakė: „Skyrėme dėmesį Azijai, besivystančioms valstybėms ir demokratinėms valstybėms, nes tai JAV strateginės orientacijos XXI amžiuje pagrindas. Indija patenka į šią kategoriją. Indonezija – taip pat.“

B. Obama dėl problemų Amerikos viduje prieš tai du kartus kelionę į Indoneziją atidėjo. Į Džakartą JAV prezidentas atvyksta kaip tik tuo metu, kai šalis bando atsigauti po dviejų galingų stichijų: Merapio ugnikalnio išsiveržimo, kuris pareikalavo daugiau nei 130 žmonių aukų, ir viesulo, pasiglemžusio daugiau nei 400 žmonių gyvybes.

B. Obama su motina Džkartoje gyveno ketverius metus nuo tada, kai buvo šešerių. Jis lankė vietos mokyklą. Po apsilankymo Indonezijoje B. Obama vyks į Pietų Korėją ir Japoniją.

JAV kariškiai neatmeta galimybės likti Irake po 2011 metų

Kvala Lumpūras, lapkričio 9 d. (BNS) – JAV gynybos sekretorius Robert Gates pareiškė, kad Washington atviras galimybei palikti savo karinius Irake po 2011 metų, tačiau tai turintis nuspręsti Bagdadas.

„Kalbant apie būsimą strateginį ryšį po 2011 m. pabaigos, sakyčiau, jog ši iniciatyva turėtų aiškiai kilti iš irakiečių“, – sakė Pentagono vadovas per spaudos konferenciją Malaizijos sostinėje Kvala Lumpūre.

„Mes atviri apie tai diskutuoti“, – pridūrė R. Gates, tačiau pabrėžė, jog bet kokios derybos šiuo klausimu galės vykti tik Irako politiniams vadovams susitarus dėl valdžios pasidalijimo ir paskyrus svarbiausius ministrus.

Daugelis apžvalgininkų spėja,

kad Irakas paprašys Jungtinių Valstijų neišvesti savo pajėgų ateinančių metų pabaigoje, Bagdadui nesugebant išspręsti politinės krizės ir užtikrinti savo naftos telkinių bei sienų apsaugos.

Pirmadienį Irako politiniai vadovai susitiko aptarti pasiūlytos naujos valdžios pasidalijimo sutarties. Tačiau pirmoji derybų diena baigėsi nieko nenutarus, nes sunitų, šiitų ir kurdų politiniai blokai tvirtai laikėsi savo reikalavimų.

Po antrų visuotinių rinkimų nuo 2003 m. prasidėjusios JAV vadovaujamo įsiveržimo į Iraką šalį pateko į politinę aklavietę, nes nei viena iš pagrindinių partijų nelaimėjo pakankamai mandatų 325 vietų parlamente, kad sudarytų daugumos vyriausybę.

EUROPA

VARŠUVA

Varšuvos tarptautiniame oro uoste antradienį rastos kelios nesprogusios Antrojo pasaulinio karo laikų bombos, dėl to buvo išskeldinti žmonės iš oro uosto viešbučio. Tačiau skrydžių tvarkaraštis nesutriko, nes specialistai nustatė, jog bombos nekelia pavojaus keleiviams terminaluose. Bombos rastos už maždaug 500 metrų nuo pagrindinio terminalo, statant požeminę geležinkelio stotį, iš kurios traukiniai važiuos į Lenkijos sostinę. Patikrinus statybvietę rastos bombos bus išvežtos ir nukensmintos.

PARYŽIUS

Prancūzijos policija Paryžiuje ir Charles de Gaulle oro uoste suėmė penkis įtariamus islamistus, kurie esą galėjo būti apmokyti Pakistano ir Afganistano pasienio genčių regionuose. Šie penki asmenys buvo suimti, kai atskrido lėktuvu, o kai kurie jų siejami su grasinimais nužudyti Paryžiaus pagrindinės mečetės vadovą Dalil Boubakeur. Tarptautinio teroristų tinklo „al Qaeda“ vadovas Osama bin Laden perspėjo Prancūziją, kad jos planai uždrausti viešose vietose moterims dėvėti musulmoniškas burkas ir hidžabus, taip pat dalyvavimas Afganistano kare pateisina smurtą prieš Prancūzijos piliečius.

ATĖNAI

Atėnų centre esančioje Vengrijos ambasadoje rastame įtartiname siuntinyje buvo dokumentai, o ne sprogmenys, pranešė policija, kai išminavimo specialistai sunaikino siuntą. Sprogmenų specialistai buvo pasiųsti į Kolonakio rajone esančią ambasadą, kai pareigūnams buvo pranešta apie įtartiną siuntinį, rastą tebetvyrant nerimui dėl praėjusią savaitę ambasadoms ir Europos šalių vadovams paštu siuntinėtų bombų.

MINSKAS

Opozicijos kandidatai į Baltarusijos prezidento pareigas pasiruošę pasirašyti „nepuolimo aktą“, nors „vieno bendro kandidato“ projektas sužlugo. „Nepuolimo paktą“ pasiūlė

Jungtinės piliečių partijos pirmininko pavaduotojas Jaroslav Romančiuk ir sąjungos „Už modernizaciją“ vadovas Alesij Michalevič.

SOFIJA

Bulgarijos mafija už ministro pirmininko Boiko Borisov nužudymą buvo skyrusi 400,000 eurų atlygį. Atitinkamą informaciją interviu televizijai patvirtino pats premjeras. „Tokius planus kurpiantys žmonės turi ir motyvą: pažeistus asmeninius finansinius interesus“, – kalbėjo B. Borisov. Bulgarijos saugumas pasiklausė trijų spėjimų pasikėsinimo į premjerą užsakovų pokalbių.

RUSIJA

MASKVA

Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev pažadėjo, kad žinomo žurnalisto Oleg Kašin užpuolimas bus visiškai ištirtas. O. Kašin, dirbantis laikraštyje „Kommersant“, buvo žiauriai sumuštas šeštadienio vakarą. Dėl sunkių sužalojimų žurnalistui sukelta dirbtinė koma. D. Medvedev pabrėžė, kad tai „nėra įprastas nusikaltimas“. O. Kašin kolegos jo užpuolimą taip pat sieja su darbu. Jis praityje ne kartą rašė apie opozicijos protestus. Naktį į pirmadienį Maskvos priemiestyje užpultas ir sumuštas dar vienas žurnalistas – Anatolij Adamčiuk.

Buvęs CŽV agentas, šiuo metu atliekantis 23 metų laisvės atėmimo bausmę Amerikoje dėl šnipinėjimo Rusijai, prisipažino, kad ir būdamas už grotų palaikė ryšius su Maskva. Harold Nicolson CŽV dirbo 16 metų, kol 1997 m. buvo sulaikytas dėl CŽV darbuotojų duomenų bazės perdavimo Rusijos žvalgybos tarnyboms. Kalintis šnipas sakė, kad būdamas už grotų jis bandė susisiekti su Rusijos pareigūnais per kitus kalinius.

JAV

IOWA

JAV Iowa valstijos išdo pareigūnai teigia, kad 85-erių metų vyras atsisako priimti jam priklausančius ir šiuo metu valstybės saugomus 2 mln. JAV dolerių. Anot valstijos išdo pareigūnų, Storm Lake gyventojui, kurio vardas ir pavardė neskelbiami, priklauso daugiau negu 1,5 mln. JAV dol. grynais pinigais ir dar 446,874 JAV dolerių pelno už akcijas, kurio jis metams bėgant neatsiėmė.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight
Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Air Freight
Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Auto Export
Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Trucking
Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

Small Packages
Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

8801 78th Ave **Bridgeview**, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

DVI LIETUVOS BAJORAITĖS

Atkelta iš 4 psl.

Po spektaklio dar buvo likęs vienas tautinis reikalas. Studentai Višinskis ir Avižonis sumanė iš netolimos Tilžės namo parsivežti draustos lietuviškos literatūros. Gabrielė buvo tėvui prižadėjusi jokios draudžiamos literatūros negabenti, nes buvo įspėta, kad ji yra sekama ir bus kratoma. O iš Palangos turėjo pervažiuoti dar dvi pasienio sargybos stotis. Juškytė tada pasisiūlė nueiti pas kunigaikštį Mykolą Oginskį ir paprašyti, kad jis, išvykdamas iš Palangos, nuvežtų tą kontrabandą į Plungę. Iš pradžių Oginskis atsisakė, bet kai Juškytė pasakė, kad tada ji ir Petkevičaitė pačios vis tiek vešis, kunigaikštis su išgąsčiu atsiliepė: „Tai bus iš jūsų pusės didžiausias neatsargumas! Jūs dalyvavote vaidinime. Policija seka jūsų žingsnius. Užsinešite sau pačios kilpą ant kaklo . . . Žūsitate!“

Povilas Višinskis

Turbūt pagailėjo bajoraičių ir Oginskis paprašė vyskupo Paliulionio ir Juškytės pusbrolio daktaro Felicijono Juškevičiaus paliudyti, kad bajoraitės yra rimtos ir patikimos. Tuo tarpu Avižonis ir Višinskis juokėsi iš merginų: „Nuostabus naivumas! Ir įsivaizduok sau, kad kunigaikštis joms gabens valdžios draudžiamą ‘chamų’ literatūrą!!!“ Vaineikis dar pridūrė: „Jei kunigaikštis jums knygas gabens, tai iš tikrųjų tikėsiu, kad į sapną karalystę patekau.“ Iš ryto pasirodė kunigaikščio tarnas, pasiėmė pundus knygų ir nurodė atsiimti juos Plungės klebonijoje.

...

Bet po spektaklio „Amerika pirtyje“ caro valdžia užkūrė jo dalyviams dar kitą pirtį – vyko persekiojimai, kratos, suėmimai, tremtis. Visi dalyviai toliau dirbo tautinį darbą, visi už tai nukentėjo. Petkevičaitės patalpos buvo kratomos, ji buvo ne sykį tardoma. Juškytei pasisėkė, kad tie gudruoliai rusų sekliai per klaidą susekė ne ją, bet jos bendravarde lenkę, kurią sulaikė ir tardė.

Janulaitis buvo suimtas ir 1900–1901 metais kalintas. Kai sužinojo, kad jį žada ištremti į Sibirą, pabėgo į Tilžę. Daktaras Vaineikis buvo suimtas, kalintas dvejus metus, ištremtas į Jakutską. Studentas Vladas Mongirdas – kalintas ir ištremtas į Kaukazą (1941 metais vėl ištremtas – bolševikų į Sibirą). Studentas Avižonis buvo kratomas ir tardomas, bet sunkesnių kančių nepatyrė, kol, priversdinai tarnaudamas Rusijos kariuomenėje, per rusų-japonų karą buvo japonų paimtas į nelaisvę.

Tarp tų inteligentijos jaunuolių vykdavo aštrios diskusijos apie teisybę, pareigą ir moralę, kurios nebuvo vien teorija. Kitaip negu, pvz., dabar-

tenių Santaros ir Šviesuolių diskusijose, spaudos draudimo laikais tautos veikėjai rizikuodavo savo ir savo bendraminčių laisve ir net gyvybe. Petkevičaitė savo atsiminimuose rašė: „Mes visi tada buvome idealistai, bet Višinskis gal visus mus pranešė savo idealizmu. Melavimas – tokia mums visiems veikėjams skaudi tema, tuomet ilgomis valandomis mūsų tarpe tampoma, nagrinėjama [kol pagaliau nuspręsta] – žandarams turi būti meluojama! Kiekvienas, kas kiek ir kaip galėdamas nesistengs savęs ginti, skandins bendrą darbą!“

...

Bet kam priklausė ta Amerikos pirtis? Kas buvo spektaklio „Amerika pirtyje“ autorius? Keturakis – tai tik autoriaus slapyvardis, nes nuo gimnazijos laikų nešiojo akinius ir taip buvo pravardžiuojamas (angliškai pravardžiuojama taip pat: „four eyes“).

Juozas Vilkutaitis Keturakis

Tikroji autoriaus pavardė buvo Vilkutaitis. Bet kuris Vilkutaitis? Jų buvo du – raštingi broliai Vilkutaičiai: vyresnysis Antanas ir jaunesnysis Juozas (ir abu nešiojo akinius). Tarpkarinėje Lietuvoje buvo aišku, kad „Amerikos pirtyje“ autorius buvo Juozas Vilkutaitis. Mano motinai, rašytojai Petronėlei Orintaitei buvo aišku, kai ji Augsburgėje, Vokietijoje, 1948 metais, Lietuvį rašytojų tremtinių draugijos vardu pasakė atsisveikinimo žodį prie Juozo Vilkutaičio Keturakio kapo.

Pokarinėje sovietų Lietuvoje kuriant „naują pasaulį“, kai kurie tarybiniai mokslininkai išrado naują „tiesą“ ir autorystę neteisingai priskyrė Juozo broliui Antanui, mirusiam 1903 m. Neaišku, ar tai buvo padaryta sąmoningai dėl to, kad tikras Keturakis – Juozas Vilkutaitis – tapo komunistams „nepatogiu“ žmogumi, kai 1944 metais pasitraukė į Vakarus, ar tai buvo tikrai klaida vien dėl komunistų sistemoje buvusio bendro netobulumo.

Prieš 30 metų Keturakio duktė Birutė Vilkutaitytė-Gedvilienė išėjo į parašę knygą „Tikrasis Keturakis ir jo raštai“ (1979 m., Cleveland), kurioje ji aiškiai ir dokumentuotai sugriovė tą tarybinį mokslininkų „išradimą“. Abu broliai Juozas ir Antanas buvo gabūs, raštingi lietuviai, bet Juozas buvo tas, kuris parašė „Ameriką pirtyje“. Tačiau klaidas visiškai panaikinti dažnai neįmanoma, todėl dar ir dabar, pvz., internete, pasižvalgius vis dar rasime šaltinių, kurie kartoja tą seną klaidą.

...

Višinskis, taip pat, kaip ir Vincas Kudirka, buvo tėvų verčiamas stoti į kunigus. Ir vienas, ir kitas atsisakė, pasirinkdami sau ne mažiau šventą

pašaukimą – tautos žadinimą. Todėl abu mokslus turėjo eiti savo pastangomis, kartu uždirbdami sau pragyvenimą be jokios pašalpos iš tėvų. Po Kudirkos mirties 1899 metais Višinskis tapo „Varpo“ redaktoriumi, tą darbą tęsė iki savo mirties 1906 metais. Višinskis, kaip ir Kudirka, dėl vargingų gyvenimo sąlygų susirgo ankstyva džiova ir mirė jaunas – 30 metų amžiaus.

Po Palangos spektaklio Višinskiui krata ir tardymas praėjo palyginti lengvai. Bet, vos praėjus metams, už lietuviškų raštų spausdinimą valdžia jam iškėlė bylą, kuri truko trejus metus ir pasiekė Rusų imperijos Senatą.

Maždaug tuo pat metu vyko atskira lietuvių kultūros ir spaudos veikėjo inžinieriaus Antano Macijausko byla. Macijauskas 1900 m. Petrapilyje išleido 2,000 egzempliorių žemėlapi „Žemėlapis lietuviškai-latviško krašto“, kuriame vietovardžiai buvo parašyti lietuviškai lotyniškais raidėmis. Žemėlapis buvo konfiskuotas, o Macijauskas iškėlė valdžiai bylą už neteisingą konfiskavimą ir padavė 1,200 rublių ieškinį už nuostolius. Žemutiniuose teismuose ir Macijauskas, ir Višinskis pralaimėjo, kol apeliuojant abi bylos atskirai pasiekė rusų imperijos Senatą.

1871 metais Lietuvoje panaikinus karo padėtį, 1863 sukilimo malšintojo, Vilniaus generalgubernatoriaus Muravjovo lietuvių spaudos draudimas nustojo galioti. Todėl Višinskio ir Macijausko bylose valdžia, vykdant spaudos draudimą, rėmėsi 1865 m. vidaus reikalų ministro aplinkraščiu ir 1866 m. bei 1880 m. caro įsakais. Bet Senatas nutarė, kad tas aplinkraštis buvo išleistas slapta – konfidencialiai valdžios tarnautojams, todėl privatus žmogus „negalėjo nei pažeisti, nei įvykdyti jo“. O minėti caro įsakai aplinkraščio neįteisina, nes jie nebuvo paskelbti įstatymams nustatyta tvarka. Vadinasi, nei aplinkraštis, nei caro nuomonė negali būti teisinis pagrindas valdiškiems veiksmams prieš privačius žmones.

...

Uoliai ir žiauriai Lietuvoje vydytas spaudos draudimas, per kurį Lietuva ir daug sąžiningų lietuvių baisiai nukentėjo, taip beveik tyliai ir baigėsi. Prie to prisidėjo ir tų laikų revoliucinė nuotaika visoje Rusijoje. Jeigu spaudos draudimo teisiniai trūkumai būtų buvę atskleisti daug anksčiau, valdžiai būtų buvę lengva trūkumus patvarkyti ir draudimą pilnai įteisinti. Bet vyraujant revoliucinėms nuotaikoms valdžia, bijodama krašte didesnių neramumų, bendrai švelnino visokius suvaržymus ir po Senato nutarimų 1904 metais atšaukė Lietuvai spaudos draudimą.

...

Sugrįžkime prie bajoraičių Jadvygos ir Gabrielės, kurios tautinį darbą pradėjo spaudos draudimo laiku ir dirbo jį visą savo gyvenimą. Jų gyvenimas buvo sunkus ir pavojingas. Nė viena nesukūrė šeimos. Jos gyveno Lietuvai – ne tik iš pareigos, bet iš meilės ir džiaugsmo savo tautai, mitydamos savo darbų pasekmes – sulaukusios to pirmojo tautos atgimimo ir 1918 metų Nepriklausomybės. Gaila, bet joms teko sulaukti ir tos Nepriklausomybės žūties 1940 metais.

Gabrielė Petkevičaitė Bitė reiškėsi kaip mokytoja, rašytoja ir visuomenės veikėja. 1907 m. buvo pirmojo lietuvių moterų suvažiavimo pirmininkė, viena iš lietuvių moterų sa-

jungos steigėjų 1908 m., o 1922 m. – Lietuvos moterų sąjungos. 1920 m. išrinkta į Steigiamąjį seimą, pirmininkavo atidaromam posėdžiui. Draugavo su rašytoja Žemaite, su kuria bendromis jėgomis parašė keletą pjesių. Apdovanota Gedimino ordinu.

Gabrielės tėvas, bajoras Jonas Petkevičius buvo Joniškėlio daktaras, kurio didžiuma klientų buvo valstiečiai. Todėl Gabrielei augant šeimoje vyravo kitokia kultūra, negu pas daugelį kitų bajorų. Kaip pati Gabrielė yra sakiusi: „Ne sykį tarėmės mes namiškiai tarp savęs, kad pirma ir tiesioginė jaunos bajorų kartos pareiga yra atitaisyti senelių suklydimus ir visa širdim eiti tarnauti liaudžiai.“ Gabrielė mirė 1943 metais Panevėžyje.

Jadvygos Juškytės charakteriui labai būdinga jos 1895 metų ilga – dešimties dienų – ir pavojinga kelionė į Kazanę. Jos tikslas, kuris pavyko, buvo ištraukti kalbininką kunigą Kazimierą Jaunių iš Kazanės beprotnamio, kur jis buvo ištremtas ir uždarytas dėl to, kad carui Aleksandrui III mirus atsisakė laikyti gedulingas Mišias.

Jadvyga dalyvavo 1905 metų Didžiajame Vilniaus seime, 1918 m. suorganizavo Pernaravos valsčiaus savivaldybę. Nepriklausomybės kovų laiku organizavo vietinį gynimo komitetą, įkūrė šaulių būrį, kurį laiką jam ir pirmininkavo. Apdovanota Gedimino ordinu ir kitais medaliais. 1920–1930 m. buvo Pernaravos pradžios mokyklos vedėja. Mirė okupuotoje Lietuvoje 1948 metais – vieniša, užmiršta.

Be kitų šaltinių, rašant šį straipsnį buvo pasinaudota Gabrielės Petkevičaitės atsiminimais „Iš mūsų vargų ir kovų“ (1927, Kaunas), Vytauto Merkio „Knygnešių laikai“ (1994, Vilnius), Anelės Butkuvienės „Garsios Lietuvos moterys“ (2008, „Baltos lankos“, Vilnius) ir įvairias straipsniais iš Vinco Kudirkos ir Povilo Višinskio redaguoto laikraščio „Varpas“ (1889–1905).

Rašytoja Petronėlė Orintaitė, lietuvių rašytojų tremtinių draugijos vardu atsisveikinimo žodį taria prie Keturakio kapo Augsburgėje, Vokietijoje 1948 m.

„Ambersail” dienoraštis

Nr. 32

Bėda tik, kai tas GRIB’as, vaizdžiai tariant, ima „grybą pjauti”. Tai vėjo tikrasis stiprumas neatitinka numatyto, tai gūsiai į šoną pasislenka. O „Ambersail” plaukiant Indijos vandenynu, dar didesnės įdomybės prasidėjo. Vieną dieną apskaičiavimai rodo, kad laivas plauks sklandžiai ir gražiai mažiausiai penkias paras. Kitą dieną GRIB’as tarsi iš niekur „susuka” nedidelį, bet smarkia vėtra pasišiaušusį cikloną, kuris kaip pabaidyta višta per kelią ketina nerti laivui skersai kelio. Aišku, kapitonas turi laužyti galvą, kokios taktikos laikytis – juk tikslas ne aštrių pojūčių audroje ieškoti, bet misiją įvykdyti. Tam reikalingas nesulaužytas laivas. Trečią dieną paaiškėja, kad tas ciklonas vis dėlto bus, bet toliau, silpnesnis ir jokios grėsmės nekels, bet gaivesnio reikalingos krypties vėjo sritis persikels į kitas platumas ir laivo kryptį keisti vis tiek reikės jau vien tam, kad jachta neprarastų greičio.

Žodžiu, kas dieną – po naujieną. Kodėl? Priežastis – matematinio modelio veikimo principas. Įsivaizduokime, kad Žemės rutulio paviršius tarsi apdėliotas nedideliais kubeliais – bendras vaizdas truputį primintų statybininkų pastolius prie aukšto namo. Kiekvienas matematinis modelis surenka tam tikrame plote chaotiškai išsidėsčiusių stebėjimo punktų duomenis, tada perskaičiuoja meteorologinių reikšmės gardelių susikirtimo taškams ir tik po to skaičiuoja, kaip viskas pasikeis ateityje. Savaimė suprantama, kad tobulų matematinių (hidrodinaminių, termodinaminių) modelių nebūna, o skaičiuojant gamta šiek tiek supaprastinama – iki mašinai priimtino lygio. Todėl sulig kiekvienu žingsniu pirmyn kaupiasi nedidelė paklaida. Kuo daugiau žingsnių pirmyn, tuo paklaida didesnė.

Ir paskutinė pastaba: apie Baltiją stebėjimo taškų daug, tad ir matematinis modelis žaliavos savo skaičiavimams turi daug. O vandenyne? Pavienės salos ir laivai. Dar – keli plūdurai. Ir viskas. Štai todėl ciklonai GRIB’e ir atsiranda tarsi iš niekur. Ir todėl būsimus orus tenka sudaryti bei laivo kursą tikslinti kasdien.

Naglis Šulija
Metereologas
VI įgulos narys

2008-12-27 IV Odisėjos etapas: gyvenimo jūroje ratas pradeda suktis

Pagaliau, antrąją Kalėdų dieną išplaukėme iš Adelaidės uosto pietų Australijoje, Sidney, o vėliau ir Auckland (Naujoji Zelandija) link. Per šešias paras, praleistas Adelaidėje, jautėmės labiau nei kas kitas prisirpę kelionei per vandenynus.

Išplaukėme gerokai vėliau, tačiau vis dar puoselėjame viltį Naujuosius metus sutikti Sidney mieste. Iki jo apie 1,200 jūrmylių, o mes turime penkias paras. Teoriškai įmanoma, o kaip bus, nežino niekas.

Prisimenant Adelaidę, labai norisi sutikti dar daugiau tokių lietuvių, kurie savo širdį mums atvėrė, vos tik įžengėme į Lietuvių namus. Tikiu, kad ne mažiau jaudinantys susitikimai laukia ir Sidney, ir Auckland.

Plaukimo pradžia puiki. Iš Adelaidės jachtklubo į Indijos vandenyną mus lydėjo netikėtai atsiradęs delfinas. Jis skrajojo apie laivą išnirdamas tai vienoje, tai kitoje pusėje. Manau, tai geras ženklas. Beje, vos per kelias valandas Indijos vandenyne prie šių „vaikinių” jau pripratome. Pradžioje vieningai aikčioję pamatę kiekvieną prie laivo prisigretinantį žinduolį, dabar laivą lydintiems delfinams dėmesio skiriame tiek pat, kiek žuvėdrams.

Pirmieji pietūs laive, prie kurių gaminimo teko pridėti ranką, atrodo, visiems patiko. Net Linkus (nepažįstantiems pasakysiu, kad Linkus, t. y. Linas Ivanauskas yra vienintelis Lietuvos buriuotojas, plaukiantis visuose Odisėjos etapuose aplink pasaulį) padėjo ir sakė, kad buvo skanu. Tiesa, pjaustant šviežių kopūstų salotas, peilį iš mano rankų paėmė kraujagyslių chirurgas Gintaras Žukauskas. Sako: „Žinai, Edma, pjaustyti – mano darbas.”

Antrąją dieną plaukiame vidutiniu 10 jūrmylių per valandą greičiu, vėjas palankus, o oras – tiesiog nuostabus. Rytą pradėjome pasisveikinimu su delfiniais, kurių šlyt sulaukėme kelių burių.

Kapitonas Naglis Nasvytis netgi bandė juos mokyti, stovėdamas laivo priekyje vis keldavo aukštyrėn rankas, laukdamas, kol mūsų palydovai šoks į viršų. Vaizdas iš tiesų įspūdingas, ne ką blogiau nei Klaipėdos delfinariume.

Mūsų odisėjos etapas kol kas primena atostogas: maistas puikus, gera kompanija, saulutė, tad belieka tik mėgautis. Žinoma, mažiausiai aštuonias valandas per parą dirbame, bet tai tikrai nevargina, juk vachtų metu turi galimybę pasišnekučiuoti.

Šiandien su šypsena prisiminėme mus išlydėjusių Adelaidės lietuvių žodžius, kurie, įlipę į laivą, aikčiojo, jog sąlygos čia blogesnės nei kalėjime, o savo vaikų į tokią kelionę tikrai neleistų. Esą įlipus į kajutę nėra kur apsisukti, o apie padorų miegą spartiškiuose gultuose nėra nė kalbos. Bet jei nusiteiki, kad atvykai ne į penkių žvaigždučių viešbutį, o į sportinį laivą „Volvo 60”, ir gerai miegi, ir visko pakanka.

Apie kaitrios vidurvasario Australijos saulės pasekmes galvojame iš anksto, tad kas kelias valandas šviesiu paros metu vaizdas laive labiau primena saulėtą paplūdimį, o ne sportinį burlaivį. Vyrų uoliai tepasi kūdikiams skirtais kremais nuo nudegimo, nepalikdami nė mažiausios galimybės sudegti. Nors medikui Virmantui Daubarui plikė pradėjo luptis jau antrą kartą.

Kol kas vienintelis iššūkis – neįsipainioti į žvejų tinklus. Jų čia netrūksta, nes plaukiame vos keliolika jūrmylių nuo kranto ir žvejų laiveliams mojavome jau kelis kartus. Vienam iš keturių vachtoje būdiniųjų tenka akylai stebėti aplinką.

Šokių tokių nuotykių, tiesa, buvo. Šlyt architektas Adomas Šablevičiais, pučiant 13–15 mazgų vėjui, įsiropštė į stiebo viršūnę, kad sutvarkytų laivo signalines šviesas. Jis tai darė jau kelioliktą kartą gyvenime, tad viską atliko per pusvalandį.

Bus daugiau.

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL

Chirurgai

Dr. PETRAS V. KISIELIUS Inkstų, pūslės, prostatos gydymas bei chirurgija

Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, MD
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, MD, S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

LIETUVOS LENKAS STOJO GINTI LIETUVOS PRIEŠ LENKIJĄ

Atkelta iš 3 psl. bet esą galbūt kaimyninės valstybės vadovas suvoks, jog LLRA veikėjų platinama informacija neatitinka tikrovės ir kad Lietuvos lenkai nėra diskriminuojami tautiniais pagrindais.

„Lenkijos elitas, man rodos, ypač atitrūko nuo visuomenės ir bando gelbėtis renkant politinį kapitalą ir balsus iš šmeižto ir konfliktų mūsų šalies atžvilgiu”, – svarstė pašnekovas.

...

Primename, kad Lenkijos užsienio reikalų ministras R. Sikorski viešai apkaltino Lietuvą nevykdant įsipareigojimų lenkų tautinei mažumai ir nesprendžiant į naftos perdirbimo gamyklą investavusios ben-

drovės „PKN Orlen” logistikos problemų.

Lietuvos premjeras Andrius Kubilius savo ruožtu svarstė esąs nustebęs atskirų Lenkijos politikų, atrodytų, sąmoningai kaitinama problema ir žeriamais kaltinimais. A. Kubilius teigė galįs spėti, jog tai Lenkijos vidaus politikos atspindžiai.

Kiek vėliau kaimyninė valstybės premjeras Donald Tusk pareiškė, jog Lenkija neatsisakys reikalavimų dėl lenkų tautinės mažumos, bet nenaudos brutalios spaudimo prieš Lietuvą.

Delfi.lt

Eglė Samoškaitė – Lietuvos internetinio dienraščio Delfi.lt žurnalistė

Justina Skališius, gyvenanti **Waukegan, IL**, pratęsė „Draugo” metinę prenumeratą bei atsiuntė 50 dol. auką. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

Raymond J. Kartavičius, gyvenantis **North Riverside, IL**, kartu su metinės prenumeratos mokesčiu atsiuntė „Draugui” ir 50 dol. auką. Labai ačiū.

Vladas Gilys, gyvenantis **Sun City, CA**, pratęsė kasmetinę „Draugo” prenumeratą ir prie mokesčio pridėjo 50 dol. auką. Tariame nuoširdų ačiū.

Aldona Pintsch, gyvenanti **West Milford, NJ**, pratęsė „Draugo” metinę prenumeratą ir paaukojo 75 dol. laikraščio išlaidoms sumažinti. Nuoširdžiai Jums dėkojame, kad mus skaitote ir remiate.

Antanas Valavičius, gyvenantis **Chicago, IL**, paaukojo „Draugo” leidybai paremti 50 dol. auką. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

**„DRAUGAS”: išeivijos ir Lietuvos jungtis;
„DRAUGAS” lietuviybės švyturys ir sargas!**
www.draugas.org

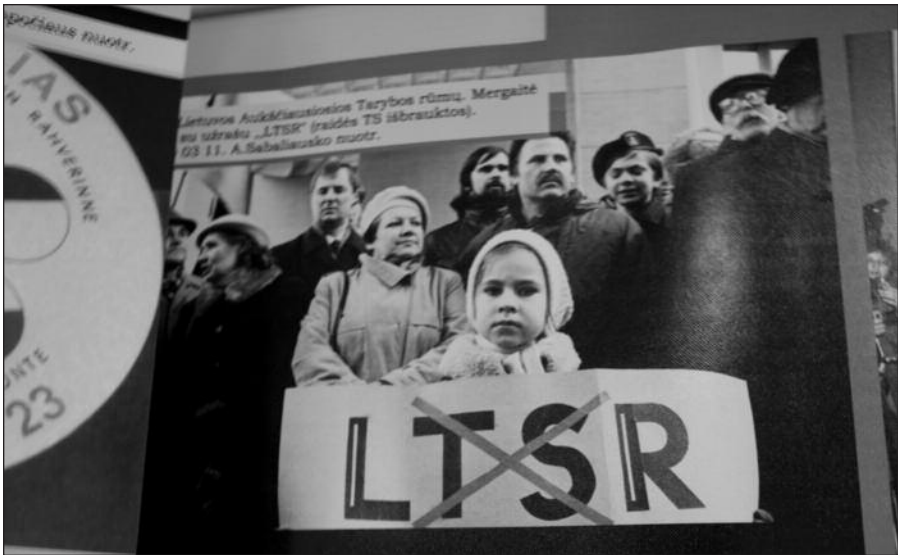
Tel. 773-476-2242

MARGUTIS II LIETUVIŲ RADIO LAIDOS

2711 W. 71st Street, Chicago, IL 60629

Per WCEV radijo stotį 1450 AM banga
kiekvieną vakarą nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.
klauskite seniausios Amerikoje
lietuviškos radijo laidos

**AMERIKOS LIETUVIŲ RADIO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU www.wcev1450.com**

Per Lietuvą keliauja fotoparoda, skirta Nepriklausomybės atkūrimo 20-mečiui

ALGIS VAŠKEVIČIUS
Specialiai „Draugui“ iš Lietuvos

„Laisvės vardas – Lietuva” – taip pavadinta fotografiju paroda jau keli mėnesiai keliauja po įvairius šalies miestus ir miestelius, savivaldybes, mokyklas, kitas švietimo ir kultūros įstaigas.

Pirmieji parodos nuotraukas, kuriose įamžintas Nepriklausomos Lietuvos gyvenimas po 1990-ųjų metų, pamatė Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos moksleiviai, po to paroda iškeliavo į kitas šalies vietas.

Jaunoji karta, gimusi jau po 1990-ųjų, tik iš tėvų ar senelių pasakojimų gali sužinoti, kokie buvo tie pirmieji Sąjūdžio meetingai, kokios minios žmonių rinkosi aikštėse, skveruose, kiek vilčių pagaliau gyventi

laisvai tada turėta. Visa tai įamžinta ir fotografijose, kurios yra saugomos Lietuvos centrinio valstybinio archyvo fonduose. Iš viso juose – jau apie 30 tūkstančių fotodokumentų apie pastarųjų dviejų dešimtmečių Lietuvą ir jos žmones.

Šiai parodai buvo atrinkta 100 negatyvų, paruošti specialūs dideli kilnojамиеji stendai. Parodos rengėjai – archyvų darbuotojai bei Švietimo ir mokslo ministerijos specialistai tarėsi su istorikais, tikslino faktus, datas, kad būtų pateikta kuo tikslesnė ir išsamesnė informacija.

Parodos fotografijose – Lietuvos kelias į laisvę, pirmieji Sąjūdžio mitingai, Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo pirmoji sesija, signatarų diskusijos. Nuotraukose – ir šimtatūkstantiniai mitingai Vilniaus Vingio parke, kitose šalies vietose šalies nepriklausomybei atremti, pirmieji žingsniai, įtvirtinant atkurta Lietuvos valstybę, taip pat siekiant narystės Europos Sąjungoje.

Dabar net sunku patikėti, kad būta tokio didžiulio entuziazmo, į mitingus rinkosi tokia daugybė įvairiausio amžiaus žmonių. Istorinėse nuotraukose – ir tuometio Jungtinių Amerikos Valstijų viceprezidento Dan Quayle apsilankymas Vilniuje 1992 metais, ir Baltijos kelio akimirkos, ir žmonių džiaugsmas, gražinus tikintiesiems Vilniaus arkikatedrą, ir daug kitų įsimintinų akimirkų.

Paroda su istorinėmis nuotraukomis ir toliau tęs kelionę po Lietuvą, siekiant, kad kuo daugiau žmonių, ypač jaunimo, sužinotų ar prisimintų tas nepamirštas dienas.

Uždekime žvakutę už savo artimą

Žvakučių miestas – tokį vaizdą esame pripratę stebėti šaltą lapkričio vakarą Lietuvos kapinėse. Visi – maži, dideli, pagyvenę, jauni, su šeimomis ar vieniši – visi mes pripratę pirmosiomis lapkričio dienomis keliauti į kapines, kur ilsisi mūsų artimieji, kur ilsisi Lietuvos didvyriai. Visi uždegame bent po vieną žvakutę, visi sukalbame trumpą maldą už tuos, kurių kapų šiomis dienomis taip niekas ir neaplinkė.

Ši tradicija, šis prisiminimas liko gyvas ir lietuvių, gyvenančių išeivijoje, širdyse. Deja, ne visose šalyse galima vakarais vaikštinėti kapinėse, ne visose šalyse galima mirusįjį pagerbti uždegus žvakutę ant kapo.

Lapkričio pirmąją Čikagos ir jos apylinkių lietuviai rinkosi tradiciją simboliškai paminėti Marquette Park parapijoje. Miestui skęstant vakaro tyloje, bažnyčioje kunigas Jaunius Kelpšas aukojo šv. Mišias. Taip pat galėjo surašyti a. a. savo artimųjų vardus, už kuriuos bus meldžiamasi visa lapkričio mėnesi.

Po šv. Mišių, po įkvepančio kungo pamokslo ir po maldos už mirusiuosius, pritemus bažnyčios šviesoms ir paskendus žvakučių liepsneliu ramybeje, prasidėjo koncertas mi-

rusiems atminti. Bažnyčia savo ypatingą architektūrą, savo nepaprastą akustiką užbūrė visus tą dieną dalyvavusius. Dalios Žarskienės skaitomos eilės, Genovaitės Bigenytės atliekami solo kūriniai ir Jūratės Lukminienės fortepijono muzika tokioje aplinkoje leido pasijusti nežemiškoje ramybėje.

Koncertui pasibaigus, parapijiečiai dar neskubėjo skirstytis. Daugelis liko pasimelsti ar uždegti dar po vieną žvakutę, kiti skubėjo įsiamžinti žvakučių šviesoje ir prie Dalios Žarskienės sukurtų gėlių kompozicijų, kurios, kaip ir visas paminėjimas, buvo nepakartojamos. Žmonės tarsi Lietuvos kaimo kapinaitėse savo tylą, ramybę simboliškai pratęsė susikauptimo vakarą. Visi, lyg kapinėse susitinkę, pusbalsiu dalijosi išpūdziais.

Žvelgiant į ateitį norėtusi pasvajoti, kad ši tradicija, prasiskverbusi pro Ameriką šiomis dienomis taip mylimą linksmybių skraistę, gyvuotų ne tik mūsų, bet ir mūsų vaikų, anūkų ir visų ateities kartu širdyse.

Žmonės, susirinkę į šv. Mišias turėjo galimybę uždegti žvakutes už jų atmintyje vis dar gyvus mirusiųjų.

Birutė Lukminaitė

IEŠKO DARBO

*** Vidaus ir lauko dažymo darbai.**
Patirtis. Tel. 773-550-1867.

* **Moteris**, gyvenanti Palos Hills
ieško bet kokio darbo šeštadieniais.
Tel. 708-220-3202.

*** 30 metų moteris** gali pakeisti savaitgaliais ar prižiūrėti vaikus savo namuose Plainfield. Laisvai kalba angliškai. Tel. 815-577-0097.

*** Moteris** ieško pagyvenusią žmonių priežiūros darbo. 10 metų patirtis, rekomendacijos, nevairuoja. Dirbo ir virėja. Tel. 773-761-9261.

*** Moteris** ieško pagyvenusius žmonių priežiūros darbo. Patirtis, rekomendacijos. Gali pakeisti bet kurią savaitės dieną. (Gali dirbti vyras ir žmona kartu). Tel. 312-307-4619.

Parodos stenduose – Lietuva po 1990-ųjų metų.

A. Vaškevičiaus nuotr.

PADĖKA

A † A

ALFONSAS PARGAUSKAS

Mirė 2010 m. rugsėjo 19 d. Palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse iš Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos.

Nuoširdi padėka dalyvavusiems atsisveikinime su velioniu ir aukojusiems šv. Mišioms, labdaros organizacijoms, ateitininkų namams, už gėles ir užuojautas spaudoje bei palydėjusiems velionį į Šv. Kazimiero kapines.

Dėkojame kun. A. Saulaičiui, SJ už maldas koplyčioje, atnašautas šv. Mišias Pal. Jurgio Matulaičio misijoje bei palydėjusiam velionį į kapines.

Ačiū Jūratei ir Rimantui Grabliauskams už giesmes šv. Mišių metu.

Dėkojame a. a. Alfonso giminėms, atvykusiems į laidotuves iš Kanados ir atlikusiems skaitinius šv. Mišių metu.

Taip pat dėkojame karsto nešėjams ir laidotuvių direktoriui D. Petkui bei jo talkininkams už malonų patarnavimą.

Ypatinga padėka Aleksui Vitkui už tokį išsamų straipsnį „Drauge“ apie a. a. Alfonso darbus „Technikos žodyje“.

Labai ačiū visiems.

Liūdinti šeima ir artimieji

Margumynai

Kinų imperatoriui – graikiškas mauzoliejus

Pirmajam Kinijos imperatoriui Zin Shi Huangdi bus pastatytas mauzoliejus – toks pats, kokio būta senovės Graikijoje, Halikarnase. Tai buvo statinys, laikomas vienu iš septynių pasaulio stebuklų.

Apie tai viešėdamas Kanados mieste Toronto mieste pranešė kinų archeologas Duan Zinbo, vadovaujantis garsiosios kinų terakotinės armijos atkasimo darbams. Archeologo nuomone, pirmajam kinų imperatoriui buvo pastatytas būtent toks mauzoliejus.

Tačiau šis teiginys kertasi su tradiciniu suvokimu apie Rytų, pirmiausia Kinijos, ir Vakarų kultūrą, nes neaišku, ar tarp jų senovėje galėjo būti koks nors ryšys. Tradiciškai laikoma, kad kultūrinė įtaka ėmė plisti atsirasdus Didžiajam šilko keliui, kuriuo imta keliauti II amžiuje prieš Kristų, t. y. praėjus beveik šimtui metų, kai buvo pastatytas Zin Shi Huangdi mauzoliejus.

Vis dėlto Duan Zinbo aiškina atkreipęs dėmesį į tai, jog šio statinio architektūra atkartoją senovės Graikijos pastatus, kurie turėjo laiptus ir kuriuos paprastai užbaigdavo skulptūra, vaizduojanti keturis pakinkytus žirgus. Garsiausias šio tipo architektūros paminklas – Halikarnaso valdovo Mauzolo antkapis, pastatytas IV amžiuje prieš Kristų. Senovės graikai manė, kad tais laiptais mirusiojo siela pakyla į dangų.

Halikarnaso (šiandien tai – Turkijos miestas Bodrumas) mauzoliejus sugriuvo XIII amžiuje kilus žemės drebėjimui. Dar po šimto metų jo akmenis Jeruzalės hospitaljerų ordino (vėliau žinomo kaip Maltos ordinas) riteriai panaudojo Šv. Petro tvirtovės, išlikusios iki mūsų dienų, statybai. XIX amžiaus viduryje šios tvirtovės liekanas kasinėdami aptiko britų archeologai ir ją rekonstravo.

„Lietuvos žinios“

Didžioji dalis Zin Shi Huangdi mauzoliejaus, esančio netoli Senovės Kinijos sostinės Sijano, kur baigiasi Šilko kelias, iki šiol dar neatkasta. Tačiau šis kapas laikomas vienu svarbiausių Kinijos architektūros paminklų, nes būtent šalia jo buvo rasta garsioji natūralaus dydžio tūkstančių karių terakotinė armija.

Duan Zinbo teigia, kad sostinė Sijanas tais laikais buvo kosmopolitinis miestas ir tai atsispindėjo valdovo mauzoliejaus architektūroje. Be to, jo statytojų broliškame kape buvo rasti palaikai žmonių, kurie nepriklausė mongoloidų rasei ir greičiausiai buvo kilę iš Eurazijos vakarinės dalies.

Tyrinėdamas terakotines karių skulptūras kinų archeologas padarė išvadą, kad jos vaizduoja iš tiesų gyvenusius žmones (visų karių veidai skirtingi) ir kad jie nebuvo gimę Kinijoje, greičiausiai kilę iš Birmos.

A † A

REGINA SONGINAITĖ

RASLAVIČIENĖ

Mirė 2010 m. lapkričio 8 d., sulaukusi 88 m. amžiaus.

Gimė Kaune, 1922 m. balandžio 20 d., buvo baigusi Šiaulių gimnaziją ir studijavo lituanistiką Vilniuje. Čikagoje rašė lietuvių spaudoje.

Liūdesyje liko: vyras Leonas, vaikai – Raminta, Jolanta ir Linas, anūkai – Leila, Daina ir Darius su šeimomis bei kiti giminės JAV ir Lietuvoje.

Velionė bus pašarvota trečiadienį, lapkričio 10 d. nuo 3 val. p. p. iki 8 val. vak. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 So. Archer Avenue, Lemont, IL.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, lapkričio 11 d. 9:30 val. ryto Petkus laidojimo namuose. A. a. Regina bus palydėta į Pal. Jurgio Matulaičio misiją, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Prašome visus artimuosius ir draugus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

A † A

Dr. prof. JUOZUI MEŠKAUSKUI

iškeliavus Amžinybėn, dukrą dr. prof. MARIJĄ MEŠKAUSKAITĘ nuoširdžiai užjaučiame.

Dailininkių draugija

Mylimam vyrui, keliavusiam bendru gyvenimo keliu 62 metus,

A † A

MINDAUGUI JANKAUSKUI

mirus, giliai užjaučiame mūsų brangią sesę, jo žmoną IRENĄ su šeima šioje skaudžioje netekties valandoje ir liūdimė kartu.

Vašingtono židinio sesės

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A

EDMUNDAS RADAVIČIUS

Praėjo vieneri metai, kai negailestinga mirtis atskyrė iš mūsų tarpo mylimą vyrą, patėvį, brolių, dėdę, pusbrolių, švogerį ir draugą. Jis labai mėgo šeimos šventes, džiaugėsi žydinčiomis prie namo našlaitėlėmis, žaisti šachmatais. Bet tai buvo Dievo valia ir Jis iškeliavo Anapilin 2009 m. lapkričio 10 d.

Lai gailestingas Dievas jam suteikia amžiną ramybę ir amžinoji šviesa jam šviečia per amžius.

Mirties sukaktį minint, šv. Mišios bus aukojamos sekmadienį, lapkričio 14 d. 9 val. ryto Pal. Jurgio Matulaičio bažnyčioje, Lemont, IL.

Nuoširdžiai kviečiu visus gimines, draugus ir artimuosius, kurie pažinojo a. a. Edmundą, prisiminti jį maldoje.

Liūdinti žmona su šeima

Prenumeruokime „Draugą“!
„Draugą“ atminkime savo testamente!

REMKIME DRAUGO FONDA
– RŪPINKIMĖS „DRAUGU“!
TEL.: 773-585-95000
WWW.DRAUGAS.ORG

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦**Dėmesio „Draugo“ skaitytojai,** šios savaitės lapkričio 11 d., ketvirtadienio, „Draugas“ dėl nedarbo – JAV veteranų dienos nebus leidžiamas.

♦**Lapkričio 12–14 d. Seselių kazimieriečių vienuolyne** (2601 W. Marquette Rd., Chicago, IL 60629) kun. G. Numgaudis ves rekolekcijas „Atsinaujinimas Šventojoje Dvasioje“. Lapkričio 12 d. rekolekcijos vyks nuo 7:30 val. v. iki 9 val. v., lapkričio 13 d. – nuo 9 val. r. iki 5 val. p. p., lapkričio 14 d. – nuo 9 val. r. iki 12 val. p. p. Tel. pasiteirauti 630-257-5613 (Daina) ir 773-776-4600 (Audra).

♦**Lapkričio 13 d., šeštadienį,** Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje vyks Draugo fondo metinis suvažiavimas. Pradžia 9 val. ryte.

♦**Lapkričio 14 d., sekmadienį:** PLC vyks kasmetinė madų paroda „Išpūdinga popietė“. Pradžia 12 val. p. p. Vietas užsisakyti tel. 630-655-2485 (Regina Griškelienė) arba tel. 708-857-8332 (Janina Ruibytė).

♦**Lapkričio 14 d., sekmadienį, 7 val. v.** Pasaulio lietuvių centro konferencijų kambaryje įvyks lietuvių anoniminių alkoholikų (AA) bendrijos „Viltis“ atvirų durų susitikimas. AA taip pat mini 19 metų gyvavimo sukaktį. Maloniai kviečiami visi.

♦**Lapkričio 19 d., penktadienį,** 7:30 val. v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre vyks žinomo Lietuvos menininko Algio Griškevičiaus fotografijos parodos „Kasdieniniai stebuklai“ atidarymas. Kviečiame dalyvauti.

♦**JAV LB Lemonto apylinkės valdyba** š. m. lapkričio 21 d. (sekmadienį) 12:30 val. p. p. visus maloniai kviečia į kultūrinę popietę „Vytauto Didžiojo Lietuva“. Vilniaus universiteto profesorius Rimvydas Petrauskas skaitys pranešimą „Žalgirio mūšio istorinė reikšmė Lietuvai ir Europai“. Muzikinę programą atliks dainininkė Agnė Giedraitytė, gros smuikininkas Kipras Tarela, šoks tautinių šokių grupė „Laumė“. Vaisinsimės kava ir užkandžiais.

LOS ANGELES, CA

♦**Naujai paskirtos Lietuvos Respublikos garbės konsulės Daivos Čekanauskaitės-Navarette** pristatymas įvyks 2010 m. lapkričio 21 d. 12 val. p. p. Šv. Kazimiero parapijos salėje (3855 Evans St., Los Angeles, CA 90027). Rengėjai – Los Angeles lietuvių organizacijos. Įėjimas ir vaisės nemokamai.

♦**Los Angeles jaunimo ansamblis** „LB Spindulys“ su dideliu džiaugsmu praneša, kad netrukus gruodžio mėn. jis išvyksta į Australijos lietuvių dienas (ALD)! Tradicinės ALD vyksta nuo 2010 m. gruodžio 26 d. iki 2011 m. sausio 2 d. Melbourne mieste. „Spindulys“ tokią progą dalyvauti šventėje turėjo prieš 28 metus – 1982 metais, kai su Onos Razutienės vadovaujama grupe apie 50 ansamblių ir draugų važiavo ir su dideliu pasisekimu atliko koncertus ir programas

♦**Moterų klubas „Alatėja“** lapkričio 27 d. 6 val. v. kviečia į Balzeko lietuvių kultūros muziejų, kur bus švenčiamas klubo 5 metų gimtadienis. Vietas užsisakyti prašome iki lapkričio 15 d. tel. 708-205-8742.

♦**Į Ateitininkijos šimtmečio šventę** atvyksta garbingi svečiai iš Lietuvos. Šventėje dalyvaus naujai išrinkta Ateitininkų federacijos pirmininkė Rozvita Vareikienė, šią vasarą įvykusio Ateitininkų kongreso ruošos komiteto pirmininkė ir „Ateities“ žurnalo administratorė Agnė Markauskaitė; paskaitas skaitys dr. Kęstutis Girnius ir buvęs Ateitininkų federacijos pirm. Vygantas Malinauskas. Taip pat žada atvykti šią vasarą į kunigus išventintas Nerijus Šmerauskas. Ateitininkijos šimtmečio šventė įvyks lapkričio 25–28 d. Čikagos miesto centre, „Chicago Marriott Downtown Magnificent Mile“ viešbutyje. Visa lietuvių visuomenė yra kviečiama dalyvauti – tai bus puiki proga susipažinti su svečiais, veikliais lietuviais katalikais inteligentais. Smulkesnę savaitgalio programą galite paskaityti internete adresu <http://100metis.ateitis.org>.

Nerijus Šmerauskas

♦**Lithuanian Mercy Lift maloniai** kviečiame lapkričio 28 d. 1 val. p. p. dalyvauti renginyje „Šampano priešpiečių bufetas“ ir kartu atšvęsti 20 metų veiklos sukaktį. Renginys vyks Jacob Henry Mansion, 20 S. Eastern Ave., Joliet, Illinois 60433. Daugiau informacijos suteiks Virga tel. 815-485-0822.

♦**Prelato Igno Urbono 100 metų** jubiliejus bus švenčiamas gruodžio 5 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p. PLC didžiojoje salėje, 14911 127th St., Lemont, IL 60439. Vietas galite užsisakyti pas Vandą Gvildienę: tel. 630-271-9136.

Australijoje. Tad nuostabu, kad po tiek metų ir vėl pasitaikė proga pasidraugauti su mieliais Australijos lietuviais. Todėl gruodžio 19 d. iš karto po lietuviškų šv. Mišių Los Angeles „LB Spindulys“ kviečia visus į savo „išleistuves“ į Australijos lietuvių dienas parapijos patalpose. Išvysite paruoštą Australijai programėlę, galėsime visi pasidžiaugti gražia paskutine parodomąja repeticija!

♦**Los Angeles lietuvių teatras** „Sezonų pauzės“ ruošia dviejų dalių dramos „Balta drobulė“ pastatymą. Premjera vyks š. m. gruodžio 11 ir 12 d. Daugiau informacijos gausite kreipęsi į Aleksą Mickų, tel. 310-869-4498, el. paštu: aleksasmickus@yahoo.com

♦**Šv. Kazimiero Los Angeles parapijos pokylis** įvyks 2011 metų sausio 30 d. po lietuviškų šv. Mišių.

Moterų klubo susirinkimas pas Ireną Dirdienę, 2010 metai.

**Jaunimo centro Moterų klubas kviečia
š. m. lapkričio 21 d.
kartu atšvęsti jo 30 metų jubiliejų**

10:30 val. r. šv. Mišios,
12 val. p. p. vaisės Jaunimo centro kavinėje.
Auka – 15 dol.
Skambinkite iki š. m. lapkričio 15 d. Irenai,
tel.: 708-422-6514 arba 708-408-8352

Švietimo premija 2010!

JAV LB Švietimo taryba ruošiasi skirti „Švietimo premiją“ švietėjui, kuris ilgus metus dirbo švietimo darbą JAV lituanistinėse mokyklose. Kviečiame lietuvių visuomenę siūlyti kandidatus iš šiuo metu JAV gyvenančių lituanistinių mokyklų mokytojų, pasižymėjusių lietuviško švietimo srityje, leidžiant ir redaguojant vadovėlius bei knygas, tobulinant programas, gaires, ilgus metus dirbusių ar tebedirbančių mokytojų-vedėjų darbą lituanistinėse mokyklose.

Pasiūlymus siųsti iki **š. m. gruodžio 31 d.** paštu: Lithuanian Educational Council, 170 Query St., New Bedford, MA, 02745 arba el. paštu: **donavikas95@hotmail.com**, pažymint, kad siūlomas kandidatas švietimo premijai.

Vertinimo komisiją sudaro JAV LB Švietimo taryba, kurios pirmininkė yra Daiva Navickienė.

Švietimo premijos mecenatas šiais metais yra JAV LB Švietimo taryba.

JAV LB Švietimo tarybos info

**Lapkričio 20 d. 7 val. vakaro
Jaunimo centre, Čikagoje,
įvyks jubiliejinis 55-tasis rudeninis pokylis
Lietuvių Operai paremti**

Operos solistai, choras ir šokėjai padovanos Jums nepakartojamai žavų koncertą, kuriame skambės geriausi pasauliniai operos bei šiuolaikiniai vokaliniai kūriniai.

Programoje – kokteiliai, koncertas, vakarienė ir šokiai.

Vietas užsisakyti galima telefonais: 630-833-1893, 630-242-1888. Bilietus galima įsigyti krautuvėlėje „Lietuvėlė“ ir „Lithuanian Plaza Bakery & Deli“. Auka suaugusiems – 50 dol., vaikams – 20 dol.

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
**6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742**
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
**www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com**

**Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500**

Advokatas Vytenis Lietuvninkas

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
**Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL**

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą